

BRĪVĀ LATVIJA

ISSN 0934-6759

APVIENOTĀ **LONDONAS AVĪZE** UN **LATVIJA**

2019. gada 19. – 25. janvāris

Nr. 02 (1564)

Lasiet tīmeklī
www.brivalatvija.lv

Sākas barikāžu atceres laiks

Pirms 28 gadiem 13. janvārī Latvijas Republikas Augstākās padomes priekšsēža vietnieks Dainis Īvāns radio latviešu un krievu valodā aicināja cilvēkus doties sargāt Latvijai stratēģiski svarīgos objektus, lai pasargātu tos no iespējamām militārām akcijām. Cilvēki sāka veidot barikādes. Šonedēļ visā Latvijā pieminam 1991. gada barikāžu notikumus.

Ar ugunsgrūdu iedegšanu Zaķusalā 13. janvāra vakarā atklāja barikāžu atceres sarīkojumus, pulcējot arī daudz jauniešu un zemessargu, kā arī Aizsardzības ministrijas un bruņoto spēku vadību. Atceres brīža dalībnieki, kā katru gadu, sapulcējās pie pieminekļa "Acis". Tas simbolizē TV studijas un torņa aizsardzības laiku un nākotni, jo "Acis" turpina vēriģi raudzīties uz tiltu un sargāt brīvību un neatkarību.

Ar ugunsgrūdu iedegšanu Zaķusalā atklāj barikāžu atceres sarīkojumus // Foto: Gatis Dieziņš

Ar sagnēm Latvijā

Zviedrijā dzīvojošu latviešu izcelsmes mākslinieku darbu izstāde "Ar sagnēm Latvijā" atklāta Edsvīkas izstāžu zālē 2019. gada 12. janvārī. Fotografija no kreisās: projekta vadītāja Loreta Nigals, Edsvīkas izstāžu zāles vadītājs Rikardo Donoso, Latvijas Nacionālā mākslas muzeja kuratore Astrida Rogule, projekta iniciātorē Ingrīda Eveliete un Latvijas Republikas vēstnieks Zviedrijā Mārgers Krams // Foto: Raitis Freimanis

Daudzi no toreizējiem barikāžu dalībniekiem un īpašajām brīvprātīgo vienībām vēlāk kļuva par zemessargiem, karavīriem, policistiem. Svētdienas vakarā, svinīgi solot aizsargāt un gādāt par valsts labklājību, 128 jaunieši papildināja jaunsargu rindas.

Zaķusalā aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis, Zemessardzes komandieris brigādes ģenerālis Ainārs Ozoliņš, Nacionālo bruņoto spēku regulāro spēku vienību karavīri, zemessargi un jaunsargi piedalījās piemiņas ugunsgrūda iedegšanā pie pieminekļa Zaķusalas barikāžu aizstāvjiem. Piemiņas sarīkojuma laikā svinīgo solījumu deva 128 Jaunsardzes 5. novada nodaļas jaunsargi.

1991. gada 13. janvāra vakarā Rīgā sāka celt barikādes, lai aiz-

sargātu Augstākās padomes ēku, televīziju, Daugavas tiltus un citus stratēģiski svarīgus objektus. 16. janvārī sāka aktivizēties *Omon* vienība, tomēr asiņainākie notikumi risinājās 20. janvārī, kad *Omon* mēģināja ieņemt Iekšlietu ministrijas ēku.

Pie ugunsgrūda bijušie Zaķusalas aizstāvji kavējās atmiņās par notikumiem pirms 28 gadiem. Pēc bijušā Zaķusalas aizsardzības stāba priekšnieka Roberta Millera aplēsēm, Televīzijas studijas un torņa aizstāvēšanā janvāra barikādēs kopumā piedalījušies apmēram 20 000 cilvēku. 13. janvāra dienā jau bija izskanējis Dainis Īvāns aicinājums Latvijai tautai doties uz Rīgu, lai neļautu padomju varai atkārtot Viļņā notikušo.

(Vairāk lasiet 3. lpp.)

Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuri tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtīt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186,-
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86,-

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā:
AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

BL ilggadējais lasītājs Pēteris Cielavs ir izvēlējies pasūtīt un lasīt *Laiku*

Mūsējie pasaulē
2. lpp.

Latvija dienu ritējumā
3. – 4. lpp.

Kā darbosies Diasporas likums?
5. lpp.

Vairas Paegles "Brīvības ērkšķi"
6. lpp.

Latvijas interneta tēvs Pauls Keire
7. lpp.

Avīzei *Laiks* šogad – 70!
9. lpp.

MATISS KUKAINIS
ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM
ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Vaļņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

MĀRIS BINDERS

MŪSĒJIE PASAULĒ

Mariss Jansons

Apvienotā Karaliste

26. janvāris Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*. Barbican Hall, London

Austrija

17. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*. Großer Saal, Wien

18. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna. Großer Saal, Wien

Francija

23. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna. Philharmonie, Paris

Luksemburga

21. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna. Concertgebouw, Amsterdam

Ungārija

19. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna. Müpa, Budapest

Vācija

17., 18. janvāris Mariss Jansons un *Berliner Philharmoniker*. Philharmonie, Berlin

24., 25. janvāris Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*. Herkulessaal München

14., 15. marts Mariss Jansons un *Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks*, ērģeles – Iveta Apkalna. Philharmonie im Gasteig, München

Andris Nelsons

ASV

7., 8., 9., 12., 14., 15., 16., 21., 22., 23., 28. februāris, 1., 2., 14., 15., 16. marts Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*. Symphony Hall, Boston, MA

19. marts Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*. Carnegie Hall, New York, NY

Austrija

28., 29. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Musikverein Wien

29., 30., 31. marts Andris Nelsons un *Boston Symphony Orchestra*. Musikverein Wien

Francija

21., 22. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Philharmonie de Paris – Cité de la musique, Paris

Luksemburga

24. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Philharmonie Luxembourg

Vācija

18. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Gewandhaus zu Leipzig

19., 20. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Elbphilharmonie, Hamburg

26., 27. janvāris Andris Nelsons un *Gewandhausorchester Leipzig*. Philharmonie, München

Ainārs Rubiķis

Vācija

1. februāris Ainārs Rubiķis un *Orchester der Komischen Oper Berlin*. Komische Oper Berlin

Andris Poga

Vācija

18. janvāris Andris Poga un *Ensemble Resonanz*. Elbphilharmonie, Hamburg

Elina Garanča

Apvienotā Karaliste

17. februāris Elinas Garančas solokonzerts. Wigmore Hall, London

Austrija

11., 15., 18., 23. marts Elina Garanča Santucas lomā Pjetro Maskanji operā “Zemnieka gods”. Wiener Staatsoper

Ungārija

25. februāris Elinas Garančas solokonzerts. Magyar Állami Operaház, Budapest

Kristīne Opolais

Apvienotie Arābu Emirāti

15. marts Kristīne Opolais Toskas lomā Džakomo Pučīni operā “Toska”. Emirates Palace, Abu Dhabi

ASV

21., 23. februāris Kristīne Opolais Džakomo Pučīni operas “Māsa Angelika” koncertuzvedumā, diriģē Andris Nelsons. Symphony Hall, Boston, MA

28. februāris, 1., 2. marts Kristīne Opolais Antonīna Dvoržāka “Stabat Mater” atskaņojumā, diriģē Andris Nelsons. Symphony Hall, Boston, MA

Austrija

14., 18. janvāris Kristīne Opolais Toskas lomā Džakomo Pučīni operā “Toska”. Wiener Staatsoper

Vācija

21., 29. marts Kristīne Opolais Manonas Lesko lomā Džakomo Pučīni operā “Manona Lesko”. Staatsoper Hamburg

Maija Kovaļevska

Austrālija

2., 4., 9., 11., 21., 23., 31. janvāris, 2. februāris, 28. marts Maija Kovaļevska Mimī lomā Džakomo Pučīni operā “Bohēma”. Sydney Opera House

Kanada

28. janvāris Maija Kovaļevska. Koerner Hall, Toronto, ON

Marina Rebeka

Austrija

11., 15., 18., 23. marts, Marina Rebeka Nedas lomā Rudžjēro Leonkavallo operā “Pajaci”. Wiener Staatsoper

Itālija

20., 22., 27. janvāris, 2., 5., 8. februāris Marina Rebeka Violetas lomā Džuzepes Verdi operā “Traviata”. Teatro alla Scala Milano

Šveice

22., 24. februāris Marina Rebeka Imodženas lomā Vinčenco Bellīni operā “Pirāts”. Grand Théâtre de Genève

Liene Kinča

Japāna

27., 30. janvāris, 2., 6., 9. februāris Liene Kinča Elizabetes lomā Riharda Vāgnera operā “Tanheizers”. New National Theatre Tokyo

Zanda Švēde

Vācija

19., 26. janvāris, 2. februāris Zanda Švēde Kserksa lomā Georga Frīdriha Hendēla operā “Kserkss”. Oper Frankfurt

1., 3., 7., 10., 15., 23. marts Zanda Švēde Karmenas lomā Žorža Bizē operā “Karmena”. Oper Frankfurt

Egils Siliņš

Apvienotie Arābu Emirāti

30. janvāris, 1. februāris Egils Siliņš Votāna lomā Riharda Vāgnera operā “Valkīra”. Emirates Palace, Abu Dhabi

Aleksandrs Antoņenko

ASV

28. februāris, 4., 7. marts Aleksandrs Antoņenko Rada-mesa lomā Džuzepes Verdi operā “Aīda”. Metropolitan opera, New York, NY

13., 16., 19., 23. marts Aleksandrs Antoņenko Samsona lomā Kamila Sensānsa operā “Samsons un Dalila”. Metropolitan opera, New York, NY

Latvijas Radio Koris

ASV

13., 14., 15., 16. februāris Latvijas Radio koŗa grupa un diriģents Kaspars Putniņš, Endija Stota un Krista Auznieka koŗa operā “Neoartic”. Kennedy Center for the Performing Arts, Washington, DC

Kremerata Baltica

ASV

12. marts Kremerata Baltica un Gidons Krēmers. 92nd Street Y, New York, NY

Vācija

2. marts Kremerata Baltica un Gidons Krēmers, “Tango”. Komischen Oper Berlin

(Turpinājums sekos)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 1. lpp.)

Sākas barikāžu atceres laiks

1991. gada 13. janvārī cilvēki sāka veidot barikādes Vecrīgā, aizstāvēt valstij svarīgus objektus – televīziju, radio, Augstākās padomes (tagad Saeimas) un Ministru padomes (tagad – Ministru kabineta) ēku – aicināja Latvijas Tautas frontes līderi, Augstākā padome. Jau pirmajās dienās no lauku rajoniem Rīgā ieradās kravas mašīnas ar piekabēm, kuņas bija pildītas ar balķiem, celtniecības materiāliem.

“Latvijas valsts atdzimšana un tās tautas atmoda ir apdraudēta,” teikts 1991. gada 12. janvāra uzrunā Latvijas tautai, “(..) šobrīd ikvienam skaidri jāapzinās sava rīcība. Neviens sabiedriska organizācija, neviens valsts institūts nav tik spēcīgs, lai pretotos bruņotam pārspēkam. To spēj tikai vienota Latvijas tauta.” Latvijas Valsts archīva publicētie dokumenti ataino 1991. gada janvāra notikumus Rīgā un visā Latvijā. Tautu uzrunāja Latvijas Republikas Augstākā padome: “Naktī uz 13. janvāri PSKP un militāristi pastādājuši kārtējo asiņaino noziegumu – izdarījuši agresiju pret Lietuvas tautu, tās Augstāko padomi un likumīgo valdību. Zem Padomju armijas tanku kāpurķēdēm un no desantnieku automātu lodēm gājuši bojā bijā Lietuvas miermīlīgie iedzīvotāji.” Augstākā padome norādīja, ka militārie apvērsumi plānoti arī pārējās Baltijas valstīs. 13. janvārī Daugavmalā notika Latvijas Tautas frontes organizēta Vislatvijas manifestācija, kurā vairāk nekā 500 000 cilvēku izteica atbalstu Augstākajai padomei un Ministru padomei, kā arī protestēja pret bruņotajām akcijām Lietuvā.

“Bez barikādēm Simtgadi nepiedzīvotu...”

“Barikādēs tauta pierādīja, ka arī bez armijas gatava aizstāvēt savu brīvību, un bez barikādēm mēs šo valsts Simtgadi nepiedzīvotu,” sarunā ar LTV sacīja pirmais Tautas frontes līderis Dainis Iļvāns.

“Barikādēs tauta pierādīja, ka pat tad, kad tai nav savas armijas, tā ir gatava ar kailām rokām un gara spēku cīnīties par brīvību, un šajā laikā šī cīņa bija uzvarām vainagota. Mēs esam ieguvusi kaut ko fantastisku. Cilvēki bija gatavi ziedot pilnīgi visu,” sacīja Iļvāns. Viņš uzsvēra, ka toreiz to nevarēja pieļaut, nedrīkstēja nolemt “labāk

pagulēsim, pabaidīsimies”. Savukārt nākotnē viņš raugās cerīgi, sakot, ka viss būs kārtībā, viss attīstīsies.

Lietuvā piemin 1991. gada traģiskos notikumus

Lietuvā piemin Brīvības aizstāvju dienu, atceroties 1991. gada 13. janvāra traģiskos notikumus. Toreiz naktī uz svētdienu padomju kaņķis iņpāšs vienības ar militāro tehniku iebrauca neapbruņotu Viļņas televīzijas torņā aizstāvju pūli un sāka šaut uz civiliedzīvotājiem.

Tika nogalināti 14 cilvēki, vēl simtiem ievainoti. 1991. gada 13. janvāra notikumus Lietuvā dažkārt dēvē arī par “Asiņaino svētdienu”. Toreiz padomju armija Viļņā ieņēma Televīzijas un radio komiteju un citas stratēģiski svarīgas ēkas. Pēc radio un televīzijas pārraides pārtraukšanas, tās sāka raidīt no Kauņas. Desmitiem tūkstošu cilvēku ar barikādēm tomēr izdevās noturēt Seima ēku un saglabāt Lietuvas neatkarību.

Latvijas Simtgadei veltīta izstāde Varšavā

9. janvārī Varšavā, Tautas Pielūguma institūta Izglītības centrā, tika atklāta Latvijas Nacionālā archīva izstāde “Mēs gribam būt brīvi, mēs būsim brīvi”.

Izstāde veidota sadarbībā ar Lietuvas, Igaunijas, Polijas un Somijas vēstures atmiņas institūcijām un vēstures muzejiem. Atklāšanā piedalījās institūta darbinieki, vēsturnieki, diplomātiskā korpusa pārstāvji. Izstāde ir veltījums Latvijai un tās kaimiņvalstīm Baltijas jūras reģionā, kuņas atzīmē valsts Simtgadi. Vēsturisko liecību izstādē attēlota Latvijas valsts tapšana, vēsturiskajā kontekstā parādot kaimiņvalstis – Lietuvu un Igauniju, kā arī Poliju un Somiju, kas tika nodibinātas vai savas valstis atjaunoja pēc Pirmā pasaules kara. Izstāde ar vēsturiskajām archīvu liecībām ataino, ka jauno neatkarīgu valstu proklamēšana notika sarežģītos starptautiskos un iekšpolitiskos apstākļos. Pēc pasludināšanas sekoja militāras un politiskas cīņas, lai nosargātu neatkarību, kā arī darbs pie valstu starptautiskas atzīšanas. Izstāde Piemiņas institūta telpās būs skatāma līdz 11. februārim, tālāk izstāde dosies uz Igauniju un Somiju.

Izstāde “Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt Latvijai”

18. janvārī Latvijas Nacionālās bibliotēkas (LNB) Draugu telpā atklās ceļojošo izstādi “Bibliotē-

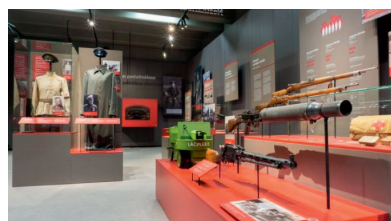
kas, kas palīdzēja izaugt Latvijai”, kas simboliski veidos tiltu starp Latvijas Nacionālās bibliotēkas simtgadi un bibliotēku veidošanās vēsturi, informē izstādes veidotāji.

Sarīkojumā klātesošos uzrunās LNB Atbalsta biedrības direktore Karina Pētersone un LNB direktors Andris Vilks. Izstādes atklāšanā par savām privātajām bibliotēkām, kuņas dāvātas LNB, aicināti stāstīt akadēmiķis Jānis Stradiņš un dzejnieks Knuts Skujenieks.

Izstādi un arī katalogu “Bibliotēkas, kas palīdzēja izaugt Latvijai” veidojusi Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība, to veltot Latvijas Simtgadei. Izstādē atspoguļoti stāsti par 12 Latvijas publikajām bibliotēkām, kuņas ir būtiska nozīme Latvijas tapšanā par valsti, izceļot to bagāto vēsturi un dibināšanā iesaistītās personas. Ar atklāšanu LNB noslēdzas izstādes ceļojums pa Latviju gada garumā 12 pilsētās un novados, kuņas bibliotēkas iekļautas izstādē. Izstādē ietverti stāsti par Rīgas Centrālās bibliotēkas Ziemeļblāzmas filiālbibliotēku, Alūksnes novada Alsviķu bibliotēku, Beverīnas novada Mūrmuižas un Kauguru bibliotēku, Dobeles novada Centrālo bibliotēku, Liepājas Centrālo zinātnisko bibliotēku, Jūrmalas Alberta Kronenberga Slokas bibliotēku, Kuldīgas novada Krišjāņa Valdemāra Ēdoles pagasta bibliotēku, Pļaviņu novada Klīntaines pagasta bibliotēku, Limbažu Galveno bibliotēku, Gulbenes novada Tirzas pagasta bibliotēku, Salacgrīvas novada bibliotēku, Ventpils bibliotēku.

Latvijas Kara mūzejā – Neatkarības kara mūzejā ekspozīcija

11. janvārī Latvijas Kara mūzejā tika atklāta līdz šim lielākā ekspozīcija par Latvijas Neatkarības karu – “Latvijas valsts izveidošana un Neatkarības karš. 1918–1920”. Tas ir mūzeja nozīmīgākais valsts Simtgades projekts, sacīja mūzeja pārstāvis Mārtiņš Mitenbergs.

Ekspozīcija stāsta par laiku, kad, Pirmajam pasaules karā beidzoties, Latvijas iedzīvotāji izmantoja iespēju veidot savu neatkarīgu valsti. Lai to paveiktu, bija jāpārvar dažādi šķēršļi un jāaizstāv sava valsts ar ieročiem rokās. Ekspozīcijā skaidri nolasāms vēstījums – Latvija par spīti daudzajiem pretspēkiem atgūst neatkarību, turklāt šī neatkarība nav saņemta kā dāvana, bet gan smagās cīņās izcīnīta. Ekspozīcija sākas un beidzas ar brīvības temu – sākas ar Latvijas Republikas proklamēšanu un beidzas ar *de facto* neatkarību un *de iure* neatkarības atzīšanu.

Atklāj Nacionālās pretošanās kustības mūzeju

Jelgavas novada mazākajā pagastā – Lielplatonē – atklāts mūzejs, kas vēsti par nacionālās pretošanās kustību Zemgalē. Ideja

SPILGTS CITĀTS

Ko es varu darīt, kas nāktu mums visiem par labu?

Piesardzīgs optimisms – tā **Krišjānis Kariņš** raksturo noskaņu, kādā ķēries pie trešā mēģinājuma jaunajā Saeimā izveidot valdību. Intervijā žurnālam **IR** Kariņš stāsta par sevi, saviem politiskajiem mērķiem, valdības veidošanas grūtībām, sarkanajām līnijām utt. Mūsu lasītāju ieskatam nelieli fragmenti no intervijas.

Agrāk biju uzņēmējs, skatoties Pano-rāmu, lamāju politiķus. Tad es iesaistījos, jo gribēju piedalīties lēmumu pieņemšanā, palīdzēt izveidot mūsu valsts iekārtu tādā, kāda man likās labāka. Esmu visu šo laiku strādājis ar domu, ko es varu darīt, kas nāktu mums visiem par labu. (...)

Svarīgākais ir finanču sektors – mums valstī ir diezgan konkrēts apdraudējums, ka varam tikt ierakstīti tā sauktajā finanču pelēkā zonā.

Tas būtu graužoši visai sabiedrībai. Ne tikai bankām, bet arī jebkuņam uzņēmējam ārējiem pārskaitījumi tiktu kavēti, Latvijā izdota bankas maksājumu karte varētu būt nederīga ārējiem. Reputācija ciestu, tāpat investīcijas palēninātos, tas nozīmētu, ka bezdarbs sāktu augt. Ir jābūt drošiem, ka tas tiek novērsts.

Bet ir vēl viena plašāka lieta – kopš tā laika, kad ienācu politikā 2002. gadā, situācija, protams, ir ļoti mainījusies, bet tiesiskums valstī joprojām ir ļoti jānostiprina. Ticība tiesu sistēmai, ticība taisnībai. Tur apakšā pāiet arī korupcija, ēnu ekonomika. Mēs gribam dzīvot labi, skatāmies uz ziemeļvalstu kaimiņiem, uz turīgām sabiedrībām, bet tur ir liela ticība valsts iestādēm – tiesai, policijai, valdībai, parlamentam. Tas būtu jāstiprina, vienkārši ticība sev, jo esmu pārliecināts, ka tāpēc mums ir ļoti daudzas likstas vai ierobežojumi. Demogrāfija – mums jau dzimstība nav sevišķi mazāka kā citur Eiropā, bet emigrācija ir lielāka. Brauc daļēji algas dēļ, kas ir objektīvi, bet daļēji arī tāpēc, ka viens otrs nesaskata tālāk nākotni vai izaugsmi, un tas ir jāmaina. Un saknē ir tiesiskums. Daudz kas cits arī ir saistīts, veselības aprūpes, izglītības sistēma, bet pamatu pamats ir šis. Ja neticam taisnīgumam, tad sabruk pārējais, un mēs ilgstoši ciešam no tā.

Es nevarēju pieļaut vai pieņemt jebkādu lēmumu, kas, manuprāt, nāk mūsu sabiedrībai par ļaunu. Es šobrīd nevaru iedomāties, ka kāds virzītu ko tādu, bet tad vai nu būtu jāmaina lēmums, vai nu jāmaina mani.

Kariņam jautāja, kāpēc viņš valdībā grib redzēt ZZS. Vai tas vairoto uzticēšanos un tiesiskumu valstī?

Bordāna kungs izslēdz iespēju sadarboties ar ZZS, jo ZZS ir cieši saistīta ar Aivaru Lembergu, bet Aivars Lembergs ir tieši saistīts, teiksim, ar to, kas būtu pretējs tiesiskumam. Varbūt tā ir, varbūt tā nav, bet es skatu to lietu drusku arī no praktiskā viedokļa, redzot, cik saskaldīta ir Saeima un pirmo reizi pa ilgiem gadiem tik līdzīgās porcijās. Mana doma ir ļoti elementāra – ja būtu iekšā visi seši, kas ir nosacīti labēji centriskās vai latviskās partijas, domstarpības vairāk izlīdzinātos, un ironiskā kārtā būtu vieglāk virzīties uz priekšu, ja ir vairāk to cilvēku virtuvē. Kāpēc Bordāna kungs nav premjērministrs? Tīri taktiski, izslēdzot ZZS, viņš iedeva KPV LV zelta kārti diktēt visu. Un tas visu laiku turpinās, ka viens izslēdz otru, tāpēc jau ir nonācis līdz manai kandidatūrai. Man iekšēji nav šīs sarkanās līnijas.

par šāda mūzeja nepieciešamību radusies jaunsargu instruktoram Ērikam Grinevicam, kuņas tādējādi vēlas papildināt jauniešu vēstures zināšanas, iepazīstināt gan jauniešus, gan citus interesentus ar vēl kādu salīdzinoši maz zināmu vēstures lappusi. Pagaidām tā ir viena telpa, kuņas apkopotu galvenokārt materiāli par zemgalešu cīņām pret padomju varu. “Jelgavas Valsts tehnikums, ģimnāzija – tie bija tādi paši 16 un pat 14 gadus veci jaunieši, ar kādiem es strādāju... Dīemžēl pagaidām mums ir informācija tikai pārsvarā par pretošanās Sarkanās armijas okupācijai – Padomju Savienībai, bet, protams, šeit nākamā ekspozīcija domāta arī par preto-

šanas vācu okupācijai,” sacīja Grinevics.

Latvijas Universitāte jau otro gadu

organizē Latviešu valodas un kultūras vasaras skolu diasporas jauniešiem. Vasaras skola ir paredzēta pretendentiem bez vai ar nelielām latviešu valodas priekšzināšanām. Vasaras skolas laiks: **2019. gada 3. līdz 16. jūlijam**. Pieteikumu iesniegšanas termiņš **23. aprīlis**. Kontaktpersonas: Sarmīte Miltiņa, tālr. (+ 371) 67034892, mob. tālr. (+371) 20279199, e-pasts: sarmite.miltina@lu.lv Agnese Sipiagova, e-pasts: as13246@lu.lv Aicinām jauniešus pieteikties.

(Turpinājums 4. lpp.)

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

(Turpināts no 3. lpp.)

Vidusskolēnu apmācības programma "Jauno politiķu skola"

Latvijas Universitātē atklāta apmācību programma "Jauno politiķu skola". Programmas mērķis ir veicināt vidusskolēnu interesi par politikas zinātņu un iesaisti tās pētniecībā, aģentūru LETA informēja LU Sociālo zinātņu fakultātes (SZF) Politikas zinātnes nodaļas pasniedzēja Sigita Struberga. Apmācību programma, kas norisināsies LU SZF telpās Rīgā, Lauvas ielā 4, sastāvēs no teorētiskajām un praktiskajām nodarbībām, kuŗu laikā jaunieši gūs pamatzināšanas par starptautiskajām attiecībām un diplomātiju, publisko pārvaldi un administrāciju, sabiedrības vadību, politikas teorijām, kā arī salīdzināmo politiku. Vidusskolēni, kas sekmīgi nokārtos "Jauno Politiķu skolas" noslēguma pārbaudījumu, saņems diplomus, kā arī trīs augstāko punktu skaitu saņēmušie dalībnieki iegūs 20 punktus studiju uzsākšanai LU SZF bakalaura studiju programmā "Politikas zinātne".

2019. gada 13. janvārī aprit 10 gadi

Kopš dienas, kad aptuveni 10 000 cilvēku pulcējās Vecrīgā, Doma laukumā, lai nevardarbīgā protestā pieprasītu Saeimas atļaušanu. Pēc šīs akcijas Vecrīgā sākās nekārtības, kuŗas turpmākajos gados sabiedrība zina kā 13. janvāra grautiņus. Grautiņu laikā pamatīgi cieta Saeimas nams, Latvijas Nacionālā bibliotēka, Valsts ieņēmumu dienests. Vairākām ēkām Vecrīgā tika izsisti logi, cieta arī mūzikālais restorāns un tika aplaupīts alkohola veikals. Pēc demolēšanas vairāki desmiti cilvēku tika aizturēti. Mediķi sniedza palīdzību vairāk nekā 30 cilvēkiem, no kuriem 28 ar dažādām traumām tika hospitalizēti. Bija arī daži, kuŗi no hospitalizācijas atteicās. Kāds pusaudzis zaudēja aci, kuŗā trāpīja policista izšauta gumijas lode, cietušo vidū bija arī policisti. Tika sabojātas arī vairākas policijas automašīnas. Uz apsūdzēto sola apgabaltiesā pēc Krimināllikuma 225. panta 2. daļas sēdās 65 personas. Vairākas personas tika attaisnotas, tika piespriesti dažādi sodi – gan reāli, gan nosacīti un naudassodi, dažiem – arī piespiedu darbs. Viens no apsūdzētajiem 13. janvāra nemiros apsūdzētajiem ir folklorists un programmētājs Ansis Ataols Bērziņš. Par dalību nekārtībās viņš tika sodīts ar brīvības atņemšanu, kas probācijas nepildīšanas rezultātā pārtapa par reālu cietumsodu. Tad Bērziņš izšķīrās pamest Latviju, pēc paša vārdiem, dodoties "politiskajā trimdā". Šādos apstākļos Bērziņš 2016. gada sākumā tika izsludināts starptautiskā meklēšanā, līdz 2017. gada pavasarī viņš tika aizturēts Čehijā, kas izdeva viņu Latvijai.

Valdis Dombrovskis par jaunās valdības darbiem

Latvijā beidzot virzās uz jaunās valdības izveides pusi, un pirmie darbi, kuŗi sagaida Ministru kabinetu, būs 2019. gada budžeta

pieņemšana un Moneyval izteikto rekomendāciju ieviešana naudas atmazgāšanas apkaŗošanas jomā.

Eiropas Komisijas viceprezidents un kādreizējais Latvijas premjers Valdis Dombrovskis intervijā aģentūrai LETA uzsver, ka liela manevra iespējas budžeta deficīta palielināšanas virzienā valdībai nebūs un arī ar Moneyval rekomendācijām kavēties nevar. Savukārt Eiropas Komisija pašlaik ir koncentrējusies banku savienības izveides pabeigšanai un kapitāla tirgus savienības izveidei Eiropā. "Taču kā bijušais Latvijas premjers varu teikt: mēs redzam, ka valdības veidošanas process ir ievēlīgs, ir bijuši vairāki neveiksmīgi mēģinājumi. Tādēļ ir pozitīvi, ka Valsts prezidents ir nominējis jaunu Ministru prezidenta amata kandidātu. Šķiet, ka Kariņa kunga izredzes izveidot valdību ir labas," sacīja Dombrovskis. Viens no pirmajiem jaunās valdības darbiem būs 2019. gada budžeta izstrāde. Pirms vēlēšanām partijas solīja daudz un dažādas lietas. Kas notiks, ja jaunā valdība nolems palielināt budžeta deficītu? Pašlaik Eiropas Komisija ir veikusi novērtējumu tam budžeta projektam, kuŗš tika iesniegts oktobra vidū, un tas bija budžeta projekts bez politiku izmaiņām. Kā visām valstīm, kuŗas iesniedz budžetus bez politiku izmaiņām, tad, kad tiek veidots īstais budžets, tas ir jāiesniedz atkārtotai vērtēšanai Eiropas Komisijā.

Par angļu valodas zināšanām ministriem

Potenciālā finanču ministra Jāņa Reira (JV) un zemkopības ministra Kaspara Gerharda (VL/TB/LNNK) nepietiekamās angļu valodas zināšanas var traucēt Latvijas interešu aizstāvībai Eiropā. Šādu viedokli aģentūrai LETA puda biedrības "Eiropas kustība Latvijā" prezidents Andris Gobiņš. Gobiņš skaidroja, ka ir svarīgi, lai ministrs Eiropas līmenī ir spējīgs labi darboties, jo Eiropas kopējo politiku veido valdības ministri, Eiropas Parlaments, kā arī Eiropas Komisija. "Ja skatāmies uz spējam un iemaņām, kas ir nepieciešamas, lai kāds ministrs varētu kvalitatīvi pārstāvēt Latvijas intereses Eiropā kopā ar citiem ministriem, es redzu divus ļoti vājus posmus valodu zināšanu dēļ," teica Gobiņš. Biedrības prezidents puda par liecību, ka visiem ministriem, īpaši, finanču un zemkopības ministram, būtu jābūt ļoti kompetentiem valodās, jo šie ministri no savas puses atbild par ļoti svarīgu Eiropas Savienības darbības jomu.

EP vērtēs patvēruma un migrācijas politikas reformu Eiropas Parlamenta (EP) deputāti tuvākajā laikā Strasbūrā no-

tiekošās plenārsesijas laikā apspriedīs Eiropas Savienības (ES) samita iznākumu un patvēruma un migrācijas politikas reformu, aģentūru LETA informēja EP Informācijas birojā Latvijā. EP deputāti atskatīsies uz 13. un 14. decembra ES līdeŗu sanākumi, bet pēc tam apspriedīs ES patvēruma un migrācijas politikas reformu. Galvenie jautājumi ES valstu līdeŗu decembra samita dienaskārtībā bija ES ilgtermiņa budžets, ārējās attiecības, migrācija un vienotais tirgus. 27 valstu vadītāji atsevišķi sprieda par Brexit jautājumiem.

Vērtē darbu pie deklarācijas izveides

Topošās valdības veidošanā iesaistītās partijas atzinīgi vērtē notiekošo darbu pie premjēra amata kandidāta Krišjāņa Kariņa (JV) Ministru kabineta deklarācijas un tās apstiprināšanu prognozē šomēnes. Kā pēc tikšanās ar Kariņu žurnālistiem norādīja tieslietu ministra amata kandidāts, Jaunās konservatīvās partijas līderis Jānis Bordāns, deklarācijas rakstīšanas process ir labs. Viņš sacīja, ka partijas tuvojas deklarācijas nobeigumam. "Kad notiek labs darbs, gribu būt lakonisks. Tāpēc šoreiz izteikšos ļoti lakoniski," savā īsajā uzrunā sacīja Bordāns. Partiju apvienības Attīstībai/Par! līderis, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra amata kandidāts Juris Pūce atzina, ka atšķirīgie partiju viedokļi apspriesti kolleģiālā un pozitīvā garā. Pūces ieskatā patlaban neesot tādu jautājumu, kas radītu nopietnas viedokļu sadursmes.

Rīgā atklāta pazīstamā Ņujorkas mākslinieka Borisa Lurjē izstāde

No 12. janvāra līdz 10. martam Mākslas muzejā Rīgas birža pirmo reizi Baltijas reģionā skatāma izstāde *Boriss Lurje un NO!art*, kas notiek, pateicoties Borisa Lurjē Mākslas fondam (*Boris Lurie Art Foundation*) Ņujorkā.

Mākslas zinātnieces, kurātores Ivonnas Veihertes veidotajā izstādē aplūkojami Borisa Lurjē (*Boris Lurie*), viņa domubiedru Sema Gudmena, Stenlija Fišera un daudzu citu mākslinieku darbi.

Homo Novus – populārākā Latvijas filma 2018. gadā

Kopš filmas pirmizrādes septembra beigās Simtgades spēlfilmu *Homo Novus* kopumā noskatījušies jau gandrīz 87 tūkstoši skatītāji, kas, pēc kinoizplatītāju datiem, to ierindo 2018. gada populārāko Latvijas filmu topa pirmajā vietā, informē Latvijas Nacionālā kino centra (NKC) pārstāvji. Otrajā vietā, tikai nedaudz atpaliekot, ierindojas ārpus NKC finansējuma programmām tapusi komēdija "Kriminālās ekselences fonds". Līdz decembra beigām to

VĒSTNIECĪBU ZIŅAS

DĀNIJA. 7. janvārī vēstniecība 2019. gadu iesāka ar kārtējo tikšanos ar Dānijas-Latvijas (*Foreningen Danmark-Letland*) biedrības pārstāvjiem. Vēstniece Alda Vanaga pateicās biedrībai par tās aktivitātēm un apsveica tās dalībniekus Jaunajā gadā. Tikšanās laikā vēstniece informēja par politiskajām aktualitātēm Latvijā saistībā ar rudenī notikušajām vēlēšanām un valdības veidošanu. Tikšanās izvērsās interesantā diskusijā.

NĪDERLANDE. 9. janvārī Latvijas vēstniece Ilze Rūse apmeklēja Latvijas stendu ievērojamākajā ikgadējā starptautiskajā tūrisma izstādē *Vakantiebeurs* Utrehtā, Nīderlandē. Uzzinājot Latvijas pārstāvju *Magnetic Latvia* stendā, vēstniece izteica gandarījumu par sniegto ieguldījumu valsts starptautiskās atpazīstamības veicināšanā, kā arī nacionālā tēla veidošanā. Latvijas tūrisma industrija pēdējo gadu laikā ir strauji attīstījusies un tūristu skaits turpina pieaugt, šī iemesla dēļ arī nīderlandiešu interese par valsti ir augusi. Latvijas stenda apmeklētājiem tika piedāvātas visdažādākās tūrisma iespējas, sākot ar lielpilsētas izsmalcinātību un beidzot ar aktīvo atpūtu Latvijas reģionos. Interesentiem bija iespēja iegūt informāciju arī informatīvo materiālu veidā angļu, nīderlandiešu un vācu valodā.

VĀCIJA. No 8. līdz 9. janvārim Latvijas vēstniece Vācijā Inga Skujiņa apmeklēja Šlēzvigas-Holšteinas galvaspilsētu Ķīli, kur tikās ar federālās zemes augstākajām amatpersonām. Vēstnieci vizītē pavadīja Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) pārstāvniecības Vācijā vadītājs Helmutš Salnājs. Ķīlē vēstniece tikās ar Šlēzvigas-Holšteinas federālās zemes ministru prezidentu Danielu Ginteru, ekonomikas ministru Dr. Berndu Bucholcu, kā arī parlamenta prezidentu Klausu Šli. Ar amatpersonām tika pārrunātas starptautiskās attiecības, kā arī sadarbība ekonomikas, kultūras un tūrisma jomā.

ĶĪNA. 5. janvārī Latvijas Republikas vēstnieks Ķīnas Tautas Republikā Māris Selga tikās ar Ķīnas Komunistiskās partijas Harbinas komitejas partijas sekretāru *Wang Zhaoli* un pārrunāja sadarbības veicināšanas iespējas starp Latviju un Harbinas pilsētu Ķīnā. Tikšanās laikā tika pārrunātas sadarbības iespējas sporta, kultūras, mākslas, veselības, ekonomikas, tirdzniecības, transporta un loģistikas jomā. Partijas sekretārs *Wang Zhaoli* īpaši novērtēja Latvijas labvēlīgo ģeogrāfisko atrašanās vietu un pieredzi ziemas sporta veidu jomā. Sadarbība ziemas sportā īpaši tika uzsvērtā, ņemot vērā Harbinā izplatīto ziemas kultūru un gaidāmās Olimpiskās spēles 2022. gadā Pekinā. Vēstnieks Māris Selga atzīmēja iespējamās ziemas sporta veidu jomas, kuŗas abu pušu sadarbība būtu īpaši veiksmīga, piemēram, bobsleja, kamanīņu sportā, skeletonā un hokejā.

ĒGIPTĒ. Latvijas Republikas vēstniece Ēģiptē Iveta Šulca un ekonomikas nodaļas vadītāja Ieva Juste tikās ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) sabiedriskajiem pārstāvjiem Ēģiptē un Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras (LTRK) pārstāvjiem Ēģiptē. Tikšanās laikā vēstniecības pārstāvji iepazīstināja ar Latvijas ekonomikas gada pārskatu, informēja par aizvadītā gada svarīgākajiem notikumiem un vēstniecības iniciatīvām ekonomikas sadarbības veicināšanā.

bija noskatījušies vairāk nekā 85 tūkstoši skatītāji. Savukārt trešo vietu Latvijas filmu topā ieņēma vērienīgais vēsturiskais inscenējums "Nameja gredzens", kas pirmizrādi piedzīvoja 2018. gada sākumā.

Rēzeknē skan pianista Reīņa Zariņa koncertprogramma "Nakts dziesmas"

19. janvārī Rēzeknē, Latgales vēstniecības *Gors* Mazajā zālē, gaidāma satikšanās ar pianistu Reini Zariņu jaunā koncertprogrammā "Nakts dziesmas". To muziķis pats raksturo kā muzikālas vīzijas par cilvēku nakti un nakti cilvēkā, sacīja *Gora* pārstāvji.

Reinis Zariņš ir viens no Latvijas izcilākajiem pianistiem, vairākkārtējs Lielās mūzikas balvas lau-

reāts. "Viņa interpretācijas ir sajūsminājušas klausītājus daudzviet pasaulē – gan Ņujorkas Kārnegi un Steinveja zālē, gan Amsterdamas *Concertgebouw*, gan arī Vigmora zālē Londonā. Kaut arī Reinis ar savu ģimeni dzīvo Londonā, viņš ir patiess Latvijas patriots, un to apliecina gan dzimtenē sniegtie koncerti, gan latviešu mūzikas izvēle savās koncertprogrammās, gan arī latviešu autoru jaundarbu pirmatkaņojumi," tā par Reini saka Latvijas Radio, kuŗas rezidences mākslinieks viņš bija pērn.

Rīgas Domā – Heinricha Šica un Johana Sebastiana Bacha mūzika

25. janvārī plkst. 19 koncertā "Vācu baroka pērles" uzstāsies senās mūzikas ansamblis *Ars Antiqua Riga*, čellists Ainārs Paukšens un ērgelnieks Jānis Pelše, atskaņojot vācu baroka dižmeistaru – Heinricha Šica un Johana Sebastiana Bacha – darbus. Abu komponistu dzīves aptver veselu gadsimtu, atklājot gan vācu baroka spilgtu aizsākumu caur H. Šica daiļrādi, gan estētisko pilnbriedu, ko sasniedz J. S. Bachs.

Ziņas sakopojis P. Karlsons

KĀRLIS STREIPS

Valdības veidošanā Latvijā patlaban iestājusies tāda kā pauze, koalīciju veidojošām partijām spriežot par valdības uzdevumiem un plāniem. Joprojām Nacionālā apvienība (NA) iestājas, ka būtu vajadzīgs jauns ministra postenis demografijas jautājumos, kuŗu apvienība vēlas piešķirt pērnajās Saeimas vēlēšanās caurkritušajam kandidātam Imantam Parādniekam. Savukārt partija KPV LV, kuŗa priekšvēlēšanu laikā skaļi proklamēja un turpina uzturēt domu, ka mūsu valsts itin mierīgi varētu iztikt ar premjermīnīstru un tikai sešām ministrijām pašreizējo 13 vietā, pret to iebilst. Radušies jautājumi par apvienības *Attīstībai/Par* piedāvājumu, veselības ministres portfeli piešķirt Ilzei Viņķelei, kuŗa vēlēšanās Zemgales apgabalā startēja ar pirmo numuru, taču tika izsvītrotā tik bieži, ka “noslidēja” visu ceļu līdz pēdējai vietai. Un tomēr topošais premjermīnistrs Krišjānis Kariņš ir licis saprast, kādas varētu būt viņa vadītās valdības prioritātes, piemēram, atkal pievērsties jautājumam par administratīvi teritoriālo reformu, kuŗa Latvijas politikā tikusi viļāta kā karsts

kartupelis jau sen. Kariņa kungs uzstāj, ka valstij ir jāietur stingra fiskāla disciplīna, tādējādi par visu vairāk liekot saprast, ka dažādi dārgi piedāvājumi un solījumi, kādi pērn nāca no kandidējošām partijām, būs vismaz jāatliek, ja ne par tiem jāaizmirst pavisam. Topošās valdības prioritāšu sarakstā arī būs veselības aprūpe, iepriekšējās valdības uzsākto izglītības reformu turpināšana, kā arī tā dēvētās obligātās iepirkuma komponentes (OIK) atcelšana.

Pie šī pēdējā jautājuma vērts apstāties. OIK sākās pirms gadiem desmit ar nūdien labu nodomu – diversificēt jeb dažādot elektrības piegādes mehānismus, atbalstot tieši mazos elektrības ražotājus un mazās hidroelektrostacijas uz Latvijas upēm. Kā tas mēdz notikt, ap šo sistēmu ātri vien sarosījās mūsu valsts lielie energoresursu milži ar dažādiem apakšuzņēmumiem. (Līdzīga situācija savulaik bija ar tā dēvēto mikrouzņēmumu nodokli, kas bija zemāks, – un atkal ar pozitīvu domu veicināt tieši mazo uzņēmumu attīstību kā Latvijas tautsaimniecības vienu no dzinējspēkiem. Rezultāts, piemēram, bija taksometru firmas, kuŗas

katru atsevišķo *taksi* padarīja par “mikrouzņēmumu”. Tā, liekti teikt, tas nebija domāts.)

OIK gadījumā opozīcijas partijas 12. Saeimā skaļi apgalvoja, ka sistēma ir tik traģiska, ka no tās jāatsakās nevis kaut kad, bet tūlīt pat nekavējoties. Gandrīz katrā Saeimas plenārsēdē it īpaši *Saskaņas* pārstāvji iesniedza pieprasījumu Ekonomikas ministrijai nākt uz parlamentu un paskaidrot, kas notiek un kāpēc ministrija necenšas šo sistēmu likvidēt. Katru reizi valdošo koalīciju pārstāvošie deputāti pieprasījumu noraidīja. Savukārt 13. Saeimas vēlēšanās toreiz opozicionārās partijas ieguva lielāku pārstāvniecību, un pagājušajā ceturtdienā, 10. janvārī, Saeima ar 86 balsīm *par* un nevienu *pret* Ekonomikas ministrijai uzdeva izstrādāt plānu, kā no OIK sistēmas atteikties līdz šī gada 31. martam, nevis trīs gadu laikā, kā to bija plānojusi aizejošā valdība un ministrs Arvils Ašeradens. Latvijas Ārvalstu investoru padome tās izpildītorei Martas Jaksones personā pauda iebildumus, sakot, ka sistēmā ir daudz līgumu ar uzņēmējiem, no kuŗiem tā vienkārši atteikties nevarot.

Savukārt topošais ekonomikas ministrs Didzis Šmits no apvienības KPV LV Rīga TV24 raidījumā *Preses klubs* nākamajā dienā paziņoja, ka sistēma ir bijusi nelikumīga kopš pirmā brīža, jo runa ir par valsts subsidiju, kuŗa nav atļaujama bez Eiropas komisijas akcepta. Šmita kungs braši paziņoja: “Ja grib tiesāties, nāciet šurp!” Ņemot vērā, ka viņš pats nākamajā valdībā, ja to apstiprinās, būs ekonomikas ministrs, acīmredzot par to uzņemsies atbildību, un tādā gadījumā noteikti būs darbs Latvijas tiesām.

Jaunajā Saeimā šķiet veidojamies pārliecība, ka jautājumus, ko izvirzījusi tauta, nedrīkstēs vis vienkārši ignorēt. Un tāpēc 10. janvārī deputāti vienbalsīgi nolēma komisijai iesniegt divus priekšlikumus no *Manabals.lv*. Pirmais prasa atteikties no kārtības, kuŗa Saeimā nepārvēlētajiem deputātiem tiek izmaksāta kompensācija trīs mēnešalgu apjomā. Pērn, kad likumdevēja nomainījās neierasti liels deputātu skaits, kopējais kompensāciju apjoms ir ap 435 tūkstošiem (gandrīz pusmiljonu!) eiro. Manā izpratnē, te būtiska ir ziņa, ka laikā pēc pērnajām

vēlēšanām teju vai 20 nepārvēlētie tautas pārstāvji reģistrējās bezdarbnieku rindās. Ar dažiem izņēmumiem, likums Saeimas deputātiem neļauj vienlaikus darboties citā jomā, un tas nozīmē, ka četrus, astoņus vai vairāk gadus deputāts zaudē kvalifikāciju savā darbības jomā un līdz ar to nevar tajā atgriezties.

Tā gandrīz pusmiljona nav žēl, un diez vai parlamentā atradīsies vairākums deputātu, kuŗi gribētu atteikties no nozīmīgās naudiņas, bet... tā ir mūsu valsts nauda.

Arī otra priekšlikuma gadījumā, visticamāk, būs noraidījums. Portālos izskanējusi doma visā Latvijā slēgt visas azartspēļu zāles. Atšķirībā no OIK jautājuma, te nevienam nav nekādu šaubu. Daudziem cilvēkiem azartspēles veido atkarību ar visu no tā izrietošo, taču industrija kā tāda ir legāla, un pilnīga aizlieguma gadījumā attiecīgās firmas noteikti dotos uz tiesu ar daudz lielākam uzvaras iespējām nekā OIK gadījumā. Var runāt par to, kur šādas zāles atrodas vai tās drīkst vai nedrīkst atrasties, bet kā ar nazi visu nogriezt? Cik izmaksās tiesu procesi no jau tāpat plānā valsts maciņa?

SALLIJA BENFELDE

Diasporas likums kā Jaungada apņemšanās?

Sagaidot jaunu gadu, mēs bieži vien apņemamies kaut ko mainīt, kaut ko izdarīt. Tomēr tikpat bieži pēc svētkiem apņemšanās noslikst ikdienas darbos un sevi mierinām – gan jau, gan, būs vairāk laika, vairāk spēka un tad gan...

Kā zināms, šogad ir stājies spēkā Diasporas likums, kura 2. pantā nosaukti likuma mērķi: 1) stiprināt diasporas kā neatņemamas Latvijas sabiedrības daļas latvisko identitāti un piederību Latvijai; 2) nodrošināt diasporai iespējas brīvi veidot, uzturēt un stiprināt saikni ar Latviju; 3) sekmēt latviešu valodas un kultūras saglabāšanu diasporā; 4) izstrādāt un īstenot sistēmisku un pastāvīgu diasporas atbalsta politiku un pasākumus, kas veicina diasporas latvisko identitāti un saikni ar Latvijas kultūru, ekonomiku, tautsaimniecību un zinātni, latviešu valodas, kultūras un tradīciju pieejamību diasporai un nodrošina labvēlīgus apstākļus remigrācijai (turpmāk – diasporas politika); 5) atbalstīt un veicināt diasporas pilsonisko un politisko līdzdalību.

Protams, lai šie mērķi tiktu īstenoti, vajadzīgs finansējums, jo ar labu gribu vien nekas daudz nav izdarāms, bet budžeta 2019. gadam vēl nav. 13. Saeima vēl nav apstiprinājusi valdību, un šobrīd valstij ir t.s. tehniskais budžets un “vecā” valdība, kuŗa nevar pieņemt lēmumus saistībā ar šī gada budžetu. Šobrīd izskatās, ka jaunais budžets labākajai gadījumā varētu tikt apstiprināts martā, bet droši to nevar apgalvot – galu galā budžeta likumprojektam Sa-

eimā ir trīs lasījumi, bet pirms tam to sastāda valdība, lai Saeimā iesniegtu. Valdība gan top, kaut pārliecība, ka tā tiešām tiks apstiprināta, nav. Ir skaidri redzams, ka partijai KPV LV – vai vismaz Aldim Gobzemam – mērķis ir nepieļaut nekādas valdības izveidošanu. Kāpēc tā, to laikam zina tikai pats Gobzems un viņa tuvākie domubiedri. Bet šobrīd situācija ir tāda, kāda tā ir un jāiztiek ar tehnisko budžetu. Droši vien ir vietā paskaidrot, ka vidēja termiņa budžets nozīmē to, ka, apstiprinot kārtējo gada budžetu, tiek pieņemts arī plānotais kopējais budžeta ietvars turpmākajiem diviem gadiem, lai novēstu neapdomīgus un pēkšņus lēmumus palielināt budžeta deficitu. Tas nozīmē, ka šī gada budžeta kopējais apjoms jau ir noteikts, un tajā, protams, nav paredzēts finansējums, kas vēl būs vajadzīgs papildus, lai īstenotu likumus, kuŗi ir pieņemti un kuŗiem vajadzīgs papildu finansējums. Citiem vārdiem sakot, daļai Diasporas likumā paredzētās naudas jāatrodas jau pārdarotā šī gada budžetā, kuŗa vēl nav un kuŗu nevar palielināt, kā ienāk prātā.

Tāpēc 13. Saeimas Ārlietu komisijas vadītājs Richards Kols nosūtīja vēstuli Ministru kabinetam (MK) saistībā ar finansējumu Diasporas likumam. Atbildē rakstīts, ka “Ministru kabinets izprot ar diasporas atbalsta pasākumu saistīto jautājumu un Diasporas likumā ietvertu pasākumu nozīmīgumu, tomēr situācijā, kad nav stājies spēkā gadskārtējais valsts budžeta likums,

stingri jāievēro valsts budžeta un fiskālās disciplīnas normatīvais regulējums, kas nosaka tehniskā pagaidu budžeta sagatavošanas principus. Jautājumi par papildu valsts budžeta finansējuma piešķiršanu pasākumiem, kam vidēja termiņa budžeta ietvara likumā attiecīgajam gadam finansējums nav paredzēts, ir jāskata gadskārtējā valsts budžeta projekta un vidēja termiņa budžeta ietvara projekta sagatavošanas procesā, ievērojot valsts budžeta finančiālās iespējas”.

Atbildes vēstulē arī norādīts, ka ministrijas “var nodrošināt neatliekamai diasporas pasākumu turpināšanu esošo līdzekļu ietvaros”. Kā piemērs tiek minēta Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM), kas pārdalījusi savā rīcībā esošos līdzekļus, lai arī šogad turpinātu remigrācijas koordinātoru darbu. Protams, arī Kultūras ministrija var rīkoties tāpat un MK vēstulē tiek norādīts, ka šogad ministrijai, lai nodrošinātu šovasar plānotos neatliekamās pasākumus, vajadzīgi 128 377 eiro:

- 70 000 euro vairākpaaudžu ģimeņu 3x3 sietu organizēšanas atbalstīšana un attīstīšana Latvijā un Eiropā, ASV, Austrālijā (notiek 2019. gadā jūlijā un augustā, finansējums piešķirams jau 2019. gada martā);

- 7 000 euro jauniešu 2x2 semināru (notiek 2019. gada jūlijā, finansējums piešķirams jau 2019. gada martā) organizēšanas atbalstīšana un attīstīšana Latvijā un/vai lielākajos latviešu diasporas centros;

- 8 000 euro atbalsts latviešu diasporas mākslas saglabāšanai Latvijā (atbalsts administratīvo izdevumu segšanai pastāvīgas diasporas mākslinieku darbu ekspozīcijas nodrošināšanai Latvijā, finansējums piešķirams pēc iespējas ātrāk);

- 43 377 euro atbalsts Dziesmu un deju svētku tradīcijas ilgtspējas nodrošinājumam un latviešu kultūras pieejamībai ārvalstīs (Eiropas Latviešu kultūras svētki 2019. gada jūnijā Dublinā, Īrijā, un Latviešu Dziesmu svētki Kanādā 2019. gada jūlijā, finansējums piešķirams jau 2019. gada martā).

Tik tālu viss ir saprotami, jo šie pasākumi ir gan ļoti svarīgi, gan arī tos nevar tā pēkšņi mainīt vai ignorēt. Tomēr mulšina kas cits – proti, MK iesaka Kultūras ministrijai pārcelt finansējumu pēc saviem ieskatiem, lemjot, kas ir svarīgāk, un pārcelt naudiņu no Sabiedrības integrācijas fonda īstenotās programmas “Diasporas organizāciju atbalsta pasākumi”.

Manuprāt, nav svarīgi tas, ka Sabiedrības integrācijas fonds izpelnījies daudz kritikas par savu darbu un tajā valdošo birokrātiju, tāpat arī bieži dzirdētas bažas par to, ka fonda darbu ietekmē kādas politiskas intereses. Ja vien politiķiem ir vēlēšanās, fonda darbu var uzlabot. Būtiski ir tas, ka izskatās – nauda arī turpmāk būs dziedāšanai un dežošanai, bet aktivitātēm, kas liek domāt, saprast un piedalīties Latvijas veidošanā, tās nebūs. Pagājušajā gadā pirms 13. Saeimas vēlēša-

nām diasporas organizācijas bija aktīvas, aicināja tautiešus piedalīties organizāciju rīkotajās diskusijās ar politiķiem un piedalīties vēlēšanās. Šogad maijā notiks Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanas, tādēļ ir ļoti svarīgi, lai diasporas organizācijas varētu informēt vēlētajus, rīkot pasākumus, skaidrojot EP lomu un nozīmi Latvijai.

Jā, nometnes, dziesmas un dejas palīdz nezaudēt (vai no jauna atrast) saikni ar Latviju un latviešu valodu. Jā, garajos okupācijas gados tās palīdzēja izturēt un saglabāt latviskumu, bet mūsdienā pasaulē, kuŗa Latvija ir iekļāvusies, ar to vien nepietiek. Ir vajadzīgi aktīvi, zinoši un līdzdarbojoši gribīgi tautieši, kuŗiem nav vienaldzīga Latvija un tās nākotne. Tādēļ jautājums ir – vai Diasporas likums nekļūs par tādu kā Jaungada apņemšanos, kuŗai beigu beigās tiek atmests ar roku: gan jau... Dziedāšana un dežošana, kaut reizēm grūts un smags, tomēr ir darbs, kas vienmēr beidzas ar svētkiem, un politiķiem ļoti patīk. Pilsoniskā aktivitāte lielākoties nevainojamas ar svētkiem un smaidīgiem cilvēkiem tautastērpos blakus tikpat smaidīgiem politiķiem.

Šī publikācija sagatavota ar Sabiedrības integrācijas fonda finansiālu atbalstu no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem. Par publikācijas saturu atbild biedrība “Laiks-BL”

KĀRLIS STREIPS

BRĪVĪBAS ĒRKŠĶI

Trimdinieces atgriešanās Latvijā

Vairu Paegli pazīstu kopš 1991. gada, kad strādāju Amerikas latviešu apvienībā (ALA). Tā gada ALA kongresā viņa tika ievēlēta valdē par atbildīgo sabiedrisko attiecību un informācijas nozarē. V. Paegle arī bija viens no galvenajiem "iesmesliem", kāpēc 1998. gadā es Saeimas vēlēšanās balsoju par Tautas partiju. Viņa bija viena no kandidātēm, un biju laimīgs, kad Vaira saņēma deputātes mandātu. (Starp citu, šī ir pirmā reize manā mūžā, kad es, būdams žurnālists, esmu atklājis, par ko balsoju.)

Tiesa, pati V. Paegle īpaši laimīga nebija. Grāmata, par kuŗu ir šī recenzija, sarakstīta angļu valodā, un tās nosaukums ir "The Thorns of Freedom: An Exile's Return to Latvia" jeb "Brīvības ērkšķi". Laba daļa teksta ir veltīta Paegles kundzes atskārsmei, ka viņa bijusi iekūlus vienā istā čūsku midzenī.

Grāmatas pirmajā daļā stāsts ir par Vairu Paegli kā pašvaldības darbinieci Konektikutas pavalstī, un ir pavisam skaidrs, ka politika Amerikā tiek risināta daudz citādāk nekā Latvijā. V. Paegle raksta, ka viņu iestāties Tautas partijā un kļūt par kandidāti aicināja Andris Šķēle: "Šķēle projicēja spējīga amerikāņa attieksmi un izklausījās sirsniņš un pārliecināts. Parunājos ar citu partiju vadību un, par spīti tam, ka zināju par viņa ēnas pusēm, aizbraucu no Latvijas ar domu, ka pieņemšu viņa aicinājumu." Autore tā arī izdarīja, un galu galā Latvijas Saeimā pavadīja 10 gadus.

Vaira Paegle dzimusi 1942. gadā Rīgā, un grāmatas pirmās nodaļas ir par viņas ģimenes dzīvi zem nacistu okupācijas, par bēgšanu no otras padomju okupācijas un par dzīvi Vācijā, nu jau bēgļu statusā. Sirds sāp par izlasīto – Vairas vecāki bija veiksmīgi medīķi, kuŗiem pašā karjeras un dzīves pilnbriedā nācās

pamest visu un doties trimdā ar tikai to, ko tie spēja panest. Manā ģimenē ir līdzīgi stāsti. Mana vecmāmiņa no mātes puses atstāja Ģertrūdes ielas dzīvokli kopā ar vīru, manu vectēvu, divām meitām un trešo meitu puncī. Vecmāmiņa pēc durvju aizslēgšanas atslēgu paslēpa zem kājslauķa, lai atgriežoties varētu to viegli atrast un atkal turpināt dzīvi savā dzīvoklī. Diemžēl savu dzīvokli un Latviju viņa vairs neredzēja nekad, Vairas vecāki tāpat.

Grāmatas pirmās puses galvenā atziņa ir par pārliecību, kas Vairas Paegles prātā un dvēselē ņemas spēkā – ir jācensas palīdzēt okupētajai Latvijai! 1987. gadā viņa kopā ar vīru un meitu atbrauca uz Latviju, apmeklēja arī māju Mežaparkā, kuŗa kādreiz bija piederējusi viņas ģimenei. Māja bija pagalam nolaistā stāvoklī, un Vaira raksta, ka viņa tobrīd bija pateicīga liktenim, ka mammīte to neredzēja. Pēc atgriešanās Amerikā viņa iestājās jaunizveidotajā Igaunijā, latviešu un lietuviešu aliansē Konektikutā un sāka veidot sakarus ar ASV Kongresa deputātiem un senātoriem, aicinot viņus darīt vairāk, lai nodrošinātu Latvijas nākotni. Bieži nācās sniegt intervijas vietējiem žurnālistiem ("mani kolēģas nevarēja vien nobrīnīt, kā es varēju stāvēt uz ielas stūra Hartfordā, pat dziļākajā ziemā, un komentēt pasauli satricinošus notikumus gandrīz 4000 kilometru attālumā"). Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas V. Paegle kļuva par Pasaules brīvo latviešu apvienības priekšsēdi un šajā statusā vairākkārt viesojās Latvijā, kā arī Sibīrijā, kur viņa uzmeklēja latviešus, kuŗi tur bija palikuši vēl pēc deportāciju laika. Uz pastāvīgu dzīvi Latvijā V. Paegle atgriezās 1998. gadā, gatavojoties tajā gada Saeimas vēlēšanām. A. Šķēle bija izveido-

jis Tautas partiju, un arī Vaira Paegle kļuva par Saeimas deputāti, ar laiku arī par Valsts prezidenta kandidāti tajā gadā, kad par prezidenti kļuva cita Vaira, Vaira Viķe-Freiberga.

Grāmatu lasot, man daudz nācās smaidīt vai savilkēt seju kādā īpašā grimasē, jo – kad autore raksta par "mūsu dzīvokli astotajā stāvā, kuŗā nokļūt grafiti apraipītā liftā, kuŗš bieži vien, arī tajā dienā, kad ieradās ar diviem smagiem kofejiem, nedarbojās", varu atcerēties līdzīgas liftu un līdzīgas situācijas. Atceros smagās dzelzs durvis, kādas bija daudzos dzīvokļos, atceros nedienas ar ūdens spiedienu, it īpaši no rītiem un vakaros. Atceros krievu tautības cilvēkus, kuŗi neticēja, ka es, tekoši latviešu valodā runājošs, nepratu arī krievu valodu. Arī labi atceros visus tos cilvēkus, kuŗi uzskatīja, ka ikviens amerikānis, pats par sevi saprotams, ir stāvus bagāts un var viņiem palīdzēt. Sadzīves ziņā man un grāmatas autorei bijis ļoti daudz līdzīgu piedzīvojumu.

Tāču grāmata piedāvā visai detalizētu aprakstu par mūsu valsts politiku, un tur arī tās grimases, par kuŗām minēju, – Amerikas latvietei no Konektikutas nācās konstatēt to, ka politika Latvijā bija ļoti citādāka nekā Amerikā, ar ko gribu teikt – netīrāka, korumpētāka, sabojātāka. Autore raksta par prieku, kāds viņai bija, darbo-

joties ārpolitikā un tiekoties ar ārvalstu amatpersonām un aktīvistiem, bet arī par pieaugošu sašutumu attiecībā uz Latvijas iekšpolitiku. Kā jau minēju, Reiz Vaira Paegle tika izvirzīta Valsts prezidenta amatam un viņai nācās atteikties no ASV pavalstniecības ("ASV vēstnieks Džeims Holms ienāca konsulāta telpā un turēja manu roku, kamēr es asarainā balsī nolasīju tekstu par atteikšanos no pilsonības un tad parakstīja attiecīgos dokumentus"). Pēc aiziešanas no Saeimas V. Paegle nācās pieprasīt tā dēvēto zaļo karti, lai viņa varētu atgriezties Amerikā, un grāmatas pašas beigas ir par dienu, kad viņa ("lietainā dienā un kopā ar vīru") devās nodot ASV pilsoņa zvērestu. "Aplis bija noslēdzies," Vaira Paegle raksta. "Biju lepna ASV pilsonē, kāda allaž biju bijusi. Es biju mājās."

Amerikāņiem, kuŗi lasīs šo grāmatu, tā būs vērtīga mācība par Latvijas valsts vēsturi no pirmsākumiem, cauri neatkarības periodam, abām okupācijām un atjaunoto neatkarību. Manuprāt, Vaira Paegle ir darījusi pareizi, ne īpaši minot konkrētu politiku uzvārdus, piemēram, stāstā par divām Tautas partijas aktīvistēm, vienai no kuŗām nācās aiziet no amata sakarā ar skandalu kādā valstiski nozīmīgā celtniecības objektā, bet otra tika iebīdīta Satversmes tiesā, no kurienes nācās aiziet, kad viņa tika notie-

sāta par dokumentu viltošanu laikā, kad viņa bija Saeimas Juridiskās komisijas vadītāja. Es zinu, ka attiecīgi runa ir par Helēnu Demakovu un Vinetu Muižnieci, amerikāņim šie uzvārdi neko neizteiks. Savukārt "vecās trimdas" pārstāvjiem šī ir grāmata, kuŗa apliecinās to, cik aktīvi daudzi trimdinieki bija Atmodas laikā, kā arī dos saistošu ieskatu vienas Amerikas latvietes dzīvē, kuŗa tomēr nolēma spert izšķirošu soli un pārcelties uz Latviju pavisam, turklāt bez dzīvesbiedra, kuŗš palika Amerikā. Grāmata es izlasīju ar ļoti lielu interesi (un pasmaidīju, tajā arī atrodot savu necilo uzvārdu tekstā par interviju, kuŗā es Vairai vaicāju, kas notiks, ja viņa nekļūs par prezidentu; es personīgi to neatceros, bija jauki tapt par to atgādinātam). Uzskatu, ka nebūtu slikti, ja Vaira Paegle dotu atļauju grāmatu pārtulkot latviešu valodā, jo arī latviešiem varētu būt gana interesants šis stāsts par trimdinieces piedzīvojumiem dzimtenē. Vienmēr esmu uzskatījis, ka otrai Vairai – Viķei-Freibergai būtu jāuzraksta memuāri par savu laiku Valsts prezidentes amatā. Savukārt Vairas Paegles grāmata dod vērtīgu ieskatu viņas pieredzē, un tas pats par sevi ir vērtīgs sniegums Latvijas historiografijā. Bez šaubām, varu to ieteikt ikvienam un visiem, kam vien ir interese.

Nu arī Latvijas grāmatnīcās ir iegādājama Vairas Paegles piecu gadu laikā tapusi grāmata "Brīvības ērkšķi. Trimdinieces atgriešanās Latvijā". Autore cer, ka tā kādreiz varētu iznākt arī latviešu valodā, bet angļiski to rakstījusi tāpēc, ka tā paredzēta galvenokārt tai trimdas pēcteču paaudzei, kuŗa vairs nerunā latviski. "Tie latviski runājošie jaunieši, kas pulcējas vasaras nometnēs Latvijā un Ģaržerā, labi, ja ir trīs līdz četri procenti no bijušajiem trimdiniekiem. Kad saviem draugiem un paziņām pastāstīju, ka rakstu grāmatu, pirmais jautājums, ko man uzdeva, bija, vai tā būs angļiski," pastāstīja autore.

Grāmata vēsta par to laiku, kad Vaira Paegle, būdama divgadīgs bērns, kopā ar vecākiem, tēvu Arvidu Zervīnu, privāti praktizējošu radiologu, un māti Almu, pazīstamu ginekoloģi, 1944. gadā bija spiesta pamest Latviju, lai dotos uz bēgļu nometnēm Vācijā.

Tas ir stāsts par dzīvi Amerikā, par atgriešanos Latvijā un iesaistīšanos politikā, par vilšanos un atpakaļceļu uz Ameriku.

Paegles vēstījums ir bagātīgi piesātināts ar vēsturiskiem faktiem – gan par deportācijām, gan neatkarības atgūšanu, gan arī personiskām pārdomām, par vairākkārtēju tikšanos ar Sibīrijas latviešiem, Tautas partijas

laiku un attiecībām ar tās redzamākajām personām.

"Līdz šim par bēgļu gadiem nekas patiešs nebija uzrakstīts, visa tā lieta tika idealizēta. Daudzi teica: tiklīdz Latvija būs brīva, pastalās vai basām kājām mēs brauksim atpakaļ. Tāpēc man likās, ka vajag uzrakstīt kaut ko reālāku. Grāmata nav autobiografija, tie ir memuāri, kur esmu izvēlējusies spilgtus momentus, emocionālus, dažkārt humora pilnus, kādreiz varbūt ne pārāk objektīvus, lai raksturotu, kā es to laikmetu personīgi uztveru un atceros. Trimda un atgriešanās ir universāla tema. Daudzi domāja, – ja būs brīvība, būs demokrātija un atrisināsies visas problēmas. Latvija uzziedēs kā roze, bet daudzi aizmirst, ka rozei ir ērkšķi, un tos mēs sajūtam vēl tagad," intervijā *Latvijas Avīzes* žurnālistei saka Vaira Paegle.

Autorei radošajā procesā daudz palīdzējušas ne tikai pašas fikšēti notikumi, bet neatsverams palīgs bijušas tēva pierakstītās atmiņas. "Zinu, ka esmu uzkāpusi daudziem uz papēžiem, ka nepatiks tas, ko es rakstu, bet es jau neesmu tāds cilvēks, kas par to uztraucas. Rakstīju tā, kā es izjutu to laiku", neslēpj bijusi politiķe.

Vaira Paegle 2010. gadā atgriezās Amerikā pēc vilšanās Latvijas politikā un brīvprātīgi dar-

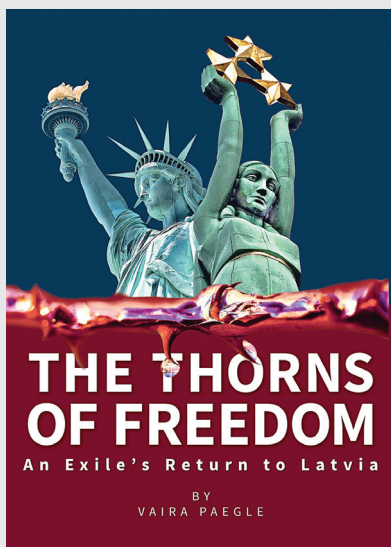
bojas domnīcā Vašingtonā, kur tiek analizēti demokrātijas attīstības jautājumi, viņa daudz rakstījusi par drošības jautājumiem, par NATO, par Eiropas Savienību, bet tagad bauda pensionāres dzīvi un šad tad uzraksta arī pa kādam rakstam Amerikas laikrakstos.

"Nereti uz Latviju pastrādāt brauc Amerikas latviešu apvienības stipendiāti un ir sajūsmā par šo iespēju. Bet kāpēc viņus nesūta, piemēram, pastrādāt uz Krievijas pierobežu kādā pensionātā vai kur citur, lai viņi varētu ieraudzīt patieso ainu, to, ka dzīve Latvijā nebūt nav viegla. Viņi diemžēl strādā mākslīgā vidē. Vai nav brīnišķīgi darboties Nacionālajā bibliotēkā? Tur taču neredz to plaisu, kas pastāv starp bagātajiem un nabadzīgajiem, bet tā ir milzīga, un man par to sāp sirds. Īpaši jūtama diskriminācija pret gados vecākajiem cilvēkiem. Būdam politiķe, nebiju spējīga nosargāt šos cilvēkus, kuŗi ir vistrauslākie mūsu sabiedrībā," atzīst Paegle.

Autorei neveicās ar Amerikas izdevniecību, kuŗai viņa sākotnēji uzticēja savas grāmatas izdošanu, jo izdevējs nav pildījis vienošanos, tāpēc tā nākusi klajā Latvijas apgādā *Vesta-LK* sērijā "Laika grāmata" un drukāta Jelgavas tipografijā.

Laika grāmata ceļā pie jums!

VAIRA PAEGLE

Grāmatu varat iegādāties Latvijas grāmatu tirdzniecības vietās vai, sazinoties ar redakciju.

Interesenti ASV to var iegādāties, nosūtot čeku par USD 25,– t.sk. pasta izdevumi

Rasmai Adams
114 4th Ave NW,
Largo, FL33770
USA

ANDIS SEDLENIEKS (*SestDiena*)

Latvijas interneta tēvs

Amerikā dzimušais un augu-
šais latvietis **Pauls Keire** (55) –
mediķis, patologs ar pasaules
vārdu, Vašingtonas universitātes
lektors, projekta *Anatomy Next*
galvenais medicīnas speciālists –
aizvadītā gadsimta 90. gados uz
laiku pat pamata medicīnas stu-
dijas, lai kļūtu par vienu no *Lat-
vijas interneta* pamatlicējiem.

Keirem bija mērķis, ko vaja-
dzēja katrā ziņā īstenot, proti,
2005. gadā viņš bija viens no tās
komandas, kas īstenoja pasaulē
pirmo operāciju, kuŗas gaitā pa-
cientam tika pārstādīts no viņa
šūnām izaudzēts 20 centimetru
liels artērijas posms. Šobrīd viņš
ir galvenais medicīnas speciālists
projektā, kuŗa ietvaros tiek iz-
strādātas mediķu mācību pro-
grammas, izmantojot virtuālo un
augmentēto (papildināto) reāli-
tāti. Un tas atkal ir kas tāds, ko
neviens līdz šim nav darījis.

Ne tikai par to, kas dzen uz
priekšu, bet arī par latviskumu
Amerikā, par iespējamo atgrie-
šanos Latvijā un citām lietām
Pauls Keire stāstīt nav skubināms.

Jūsu pavisam isā biogrāfija?

Esmu dzimis un audzis Ame-
rikā, mani vecāki iepazinās jau
trīmdā. Mammas ģimene bija
spiesta izbaukt no Latvijas 1944.
gadā, pirms tam kājām aizejot
no Lubānas uz Rīgu – ap 210 ki-
lometriem. Viņai tad bija desmit
gadus. Savukārt tēvs nāk no Rīgas,
ar saknēm arī no Ventpils un
Liepājas pusēs. Amerikā viņš bija
Boeing inženieris, bet mamma –
medicīnas māsa.

Man ir divi brāļi un divas mā-
sas, dzimis esmu Sanhosē Kali-
fornijā, bet uzauzdzis pilsētās,
kuras pats saucu par Jaunpili
un Krastmalu, lai gan oficiāli
tās, protams, ir Nūkāsla un Šor-
laina, netālu no Sietlas, Vašing-
tonas pavalstī.

Lepojos, ka pamatskolas izglī-
tību esmu apguvis latviešu val-
lodā. Nu, kā apguvis – tikai reizi
nedēļā, pa sestdienām. Pēc tam
jau esmu ieguvis ķīmijas izglī-
tību Vašingtonas universitātē
Sietlā (*cum laude*), kā arī zināt-
niskos gradus mikrobioloģijā un
imunoloģijā. Medicīnisko izglī-
tību ieguvis jau Deitonā Ohaio
pavalstī, tad specializācija pato-
loģijā Vašingtonas universitātes
slimnīcas kardiovaskulārajā (sirds
un asinsvadu) nodaļā.

Vai grūti būt latvietim Ame- rikā? Saglabāt latvisko identi- tāti?

Es domāju, ka daudziem jā.
Personīgi man tas bija ļoti svarī-
gi, bet ne viegli. Un, ja nav skaid-
ra mērķa, latviskums var arī pa-
kāpeniski izzust. Palieliet tikai lat-
viskās saknes.

Jums tiek piedēvēts tituls *Latvijas interneta tēvs*. Cik lielā mērā tas atbilst patiesībai?

Jā, tā ir patiesība, bet tajā pašā
laikā es nepiederu pie tiem, ku-
ŗiem ir vēlēšanās paslavēt pašiem
sevi, palielīties ar kādiem bijušā-
jiem nopelniem. Latvijā tā ir visai
pierasta lieta, bet es tomēr esmu
audzis citādi. Man ir stingra pa-
mācība no tēva: “Nezīmējies,
strādā tur, kur vajag, netērējies,
ar ko un kur nevajag, un skaties
nākotnē.” Manuprāt, tā vienkārši
sakrīta apstākļi, ka es deviņ-

desmito gadu sākumā izrādījies
viens no diviem cilvēkiem, kas
Latvijas Republikas vārdā parak-
stīja domēna *lv* reģistrācijas do-
kumentus. Otrs bija Uģis Bērziņš,
tolaik Latvijas Universitātes ko-
mūnikācijas centra vadītājs.

**Un tomēr – jūs godinot, par
Paulu tika nosaukts viens no
diviem pirmajiem tā īstēni jau-
digajiem (tā laika izpratnē, pro-
tams) datoru rūteriem Latvijā!
Cik zinu, pat vēl samērā nesen
studenti turpināja izmantot šo
datoru tīklu pamatsistēmu.**

Kad Latvija bija ceļā uz neat-
karības atgūšanu, es studēju dok-
torantūrā un strādāju pie dator-
programmas, ar kuŗas palīdzību
būtu iespējams modelēt zaļu
iedarbību. Mani interesēja, kā ie-
spējams apmainīties ar informā-
ciju ar Latvijas zinātniekiem.
Tāpat jau tolaik bija skaidrs, ka
internets ir viena no iespējām sa-
ņemt ziņas no Latvijas. Bez tam
Vašingtonas universitātē tajā
laikā bija vadošā datorzinātnēs
visā pasaulē. Sietlā šajā ziņā bija
lielākais centrs ASV, un arī Bils
Geitss, ar kuŗu man ir bijušas
iespējas tikties, ir no Sietlas.

Sāku skatīties, kā ar internetu
ir Latvijā, un nonācu pie seci-
nājuma, ka būtībā – nekā. Lai ie-
dibinātu Latvijā internetu, man
pat nācās uz laiku pamest māci-
bas, bet es nenožēloju, jo mērķis
tika sasniegts. Tie datori un saka-
ru komutatori, kuŗus mēs dabū-
jām Latvijai, tolaik tika saukti par
alfa sistēmām, un visā pasaulē
tādas sistēmas bija tikai četras.
Retā lielvalstī bija kas līdzīgs, un
tāpēc arī sākuma posmā Latvi-
jas internets bija viens no
ātrākajiem pasaulē.

Jūs vienmēr esat tik neatlai- dīgs? Ejat uz mērķi, neraugoties ne uz kādiem šķēršļiem?

Es teiktu tā – vienmēr esmu bijis
labs students un, ja man kaut kas
bija vajadzīgs, kaut kas bija jāie-
mācās, to izdarīju, kaut vai, kā
saka, asinis pa degunu. Es arī dzīvē
vienmēr esmu bijis tāds pats – ja
kaut kas ir jāizdara, tad tas ir jā-
izdara, un viss! Nekad nedrīkst
meklēt attaisnojumu, kāpēc tu
to nevari izdarīt. Labāk atrast ceļu
uz risinājumu, būt mērķtiecīgam!
Pirmo operāciju es veicu, kad man
bija sešpadsmit gadu. Tā bija ma-
nam kaķim, kuŗu es ļoti mīlēju –
es vispār ļoti mīlu dzīvniekus.
Kaķim bija dziļš iekaisums ausī,
un to vajadzēja atgriezt vaļā, iztīrīt
un sašūt. Tāpat arī ar internetu
Latvijā. Cilvēkiem varbūt tas nav
saprotams, bet tajā laikā nebija
interneta, nebija *Google*. Gāju uz
universitātes bibliotēku un iedzi-
līnājos lietas būtībā, kas un kā jā-
dara. Man tas vienkārši bija jā-
izdara, un viss!

Es arī cilvēkus ļoti mīlu, man
grūti paciest, ka cilvēki cieš. Tas
varbūt nav gluži raksturīgi mūsu
laikam, kad visi domā tikai par
naudu, par materiālajām vērtībām,
bet tāds nu es esmu. Un, ja tu tie-
šām gribi palīdzēt cilvēkiem, to
nevar darīt vieglprātīgi, tev ir jā-
dod tas labākais, ko spēj izdarīt, it
īpaši, ja esi ārsts. Un tev nav tiesību
nezināt to, kā šo cilvēku var iz-
glābt. Es mīlu savu darbu. Savā
ziņā tas ir tāpat kā Latvija – kaut
kas ļoti tuvs, un tu nevari atļauties
pret to attiekties pavirši.

**Jums šobrīd līdz ir arī vir-
tuālās realitātes brilles – sava vei-
da simbols projektam, pie kuŗa
patlaban strādājat. Vai arī tā ir
viena no iespējām padarīt pa-
sauli labāku?**

Var teikt arī tā. Esmu atbildī-
gais par medicīnas jautājumiem
tādā projektā kā *Anatomy Next*,
un tajā nodarbojamies ar virtuālās
mācību un simulācijas program-
mas medicīnas darbiniekiem iz-
strādi. Tas ir kas pilnīgi jauns, līdz
šim to pasaulē vēl neviens nav
darījis. Mēs plānojam, ka ar laiku,
izmantojot virtuālo un augmen-
tēto reālītāti, mēs radīsim jaunas
iespējas. Mēs domājam, ka šīs bū-
tībā papildu zināšanas par anatomi-
ju un medicīniskajām procedū-
rām, pasniegtas šādā veidā – ar
3D palīdzību maksimāli pietuvi-

nav bijis laika tās īstēnot pašam.
Man ir arī vairākas patentidejas,
par kuŗām mēs varētu runāt, – tās,
piemēram, attiecas uz pretvēža
medikamentiem. Tā ka domu
esmu apsvēris, tikai konkrētas ap-
rises tā pagaidām nav ieguvusi.

**Dzimtenē atgriezušos trimdas
latviešu stāsti mēdz būt visai
dažādi. Ja izlemsiet pārcelties uz
Latviju, spēsiet iedzīvoties?**

Es domāju, ka spētu. Es Latvijā
jūtos ļoti labi, tiešām mīlu šo valsti.
Lielākā daļa manu draugu vien-
mēr ir bijuši tikai latvieši, kaut gan,
protams, nav jau arī tā, ka visi būtu
pretimnākoši un mani gaidītu ar
atplestām rokām. Tāpat kā visur –
ja vēlies kaut ko panākt, ir jācīnās.

Vienīgais, kas man šeit, Latvijā,
šķiet nedaudz nesaprotams, ir tas,
kā ir mainījusies latviešu valoda.

**Pauls Aleksandrs Keire: “Man bija ļoti svarīgi, lai
*Latvijas interneta sakari ar ār pasauli nekādā ga-
dījumā neietu caur Maskavu. Pēc neatkarības
atjaunošanas mēs atgūvām VDK sakaru līnijas,
un mūs dažādos veidos centās pārliecināt, ka
interneta savienojums caur Maskavu būs mums
labākais risinājums. Tagad tas viss – kā mums
draudēja, centās iespaidot – liekas ļautri, bet to-
reiz nepavisam nebija smieklīgi. Taču mēs spējam
nepieķāpties un izdarījām visu līdz galam.”***

nātas realitātei –, ļaus pieņemt
precīzākus lēmumus un attiecīgi
samazinās iespējas kļūdīties.
Dienzēl tas kļūdu skaits, kuŗu
rezultātā tiek nodarīts kaitējums
pacientiēm, joprojām ir augsts, un
mēs ceram, ka projekta īstēnošana
samazinās tos faktoros, kuŗu dēļ
šīs kļūdas tiek pieļautas.

Esat apsvēris domu par at- griešanos Latvijā? Dzīvošanu un strādāšanu dzimtenē?

Es Latvijā jūtos ļoti labi, tiešām
kā dzimtenē, un man šeit ir daudz
draugu. Ne viens vien pat ir teicis,
ka man esot jāiet politikā. Es šo-
brīd strādāju pie atsevišķu zaļu,
medikamentu attīstīšanas un ne-
redzu iemeslus, kāpēc nevarētu to
darīt Latvijā. Man ir daudz ideju,
par kuŗām nešaubos, ka tās ir pa-
reizas, ka attīstība ies tajā virzie-
nā, tikai aizņemības dēļ nekad

Man ir visai savādi apzināties, ka
es, būdams trimdas latvietis, ru-
nāju latviskāk nekā tautieši Latvi-
jā. Man šķiet, ka Latvijā latviešu
valoda ir pārpilna ar svešvārdiem
un no citām valodām aizlienātiem
vārdiem. Es, protams, saprotu, ka
valoda mainās un nestāv uz vietas,
tikai nesaprotu, kāpēc tas ne-
notiek pretējā virzienā, kāpēc da-
žādas aizlienētus vārdus nevar
aizstāt ar latviešu vārdiem.

Kas ir tās īpašības cilvēkos, kuŗas jums šķiet visnesimpā- tiskākās?

Es nepanesu melus un nego-
dīgumu, apmelošanu, aizmugurī-
ku nomelnošanu. Man nav tik
daudz laika, lai es to tērētu tādām
lietām. Ja vēl intrigu dēļ cieš
komandas darbs, tad ir pavisam
slikti. Tāpat ir ar paviršu attiek-
smi pret darbu. Viena lieta ir, ja

kaut ko dari pēc labākās sirdsap-
ziņas, centies, bet vienkārši nesa-
nāk, bet pavisam cita – ja tu to
pašu izdari pavirši, tikai ķeksiša
pēc. Esmu komandas cilvēks, un
komandai ir jāstrādā mērķa sa-
sniegšanai, jāatbalsta citam citu.
Pirmais no visādām intrigām un
paviršības cieš darbs.

**Minējāt ieteikumus pievērsties
politikai. Cik nopietni jūs tos
uztverat? Valda uzskats, ka tur
visas jūsu nemilētās īpašības ir
saplaukušas krāšņiem ziediem...**

Pagaidām tie ir tikai tā... ietei-
kumi, nopietni tādu iespēju man
neviens nav piedāvājis. Nopietni –
tas nozīmē izvirzīt konkrētu mērķi
un to arī sasniegt, nevis vienkārši
atrasities kādā sarakstā, lai tie, kas
mani pazīst, par šo sarakstu nobal-
sotu. Ja tas būs nopietni, tad es
varētu arī apsvērt iešanu politikā.
Saprotiet pareizi – es nepiedāvājos
un man netrūkst ko darīt, bet, ja
būs kāda ideja, kas man liksies tik
vērtīga, ka par to ir vērts cīnīties,
tad es šādu piedāvājumu varētu
arī pieņemt.

Savukārt, kas attiecas uz politi-
kas ēnas pusi, tad, jā, ir sāpīgi un
skumji skatīties, kā tiek nomelnoti
godīgi cilvēki, tostarp tādi, kuŗus
es pazīstu personīgi un ļoti sen, un
tās jau nav vienīgās negācijas.
Tomēr politikā ir tāpat kā jebkur
citur – ja vēlies kaut ko sasniegt,
tad jāreķinās, ka vienmēr būs cil-
vēki, kas par to nepriecāsies,
kuŗiem būs citi mērķi un vēlmes
un kuŗi centīsies tev traucēt. Tam
vienkārši jātiec pāri un jāmeģina
mainīt situāciju.

Iesīkstējušus paradumus mai- nīt nav viegli.

Esmu pabijis daudzās slimnīcās,
mācību iestādēs Eiropā un citviet
pasaulē un esmu novērojis, ka pa-
sniedzēji, profesori, cienijami ārsti
pret studentiem un jaunajiem spe-
ciālistiem attiecas visai skeptiski,
nevis pamāca viņus vai izskaidro,
bet liek justies neērti, uzsvēr viņu
nezināšanu. Es domāju, ka šie cil-
vēki ir paši tā mācīti un tagad pār-
nes šo attieksmi uz studentiem un
jaunajiem kollegām un nomāc
viņus ar savu autoritāti. Tas ir ne-
pareizi pašos pamatos! Ir jāsaprot,
ka mēs visi varam kaut ko nezi-
nāt, varam kļūdīties, un nepavi-
sam nav izslēgts, ka profesors pats
kaut ko nezina. Man pašam jau-
nībā ir gadījies apšaubīt autorita-
tīvu speciālistu noteiktās diagno-
zes, un man ir izrādījusies taisnī-
ba. Tomēr galvenais šajā gadījumā
nav jautājums par to, kuŗam ir
taisnība vai kuram ir lielāka auto-
ritāte, bet gan par to, kā mēs ko-
mandā varam izdarīt labāk, sa-
sniegt iespējami labāko rezultātu.

Medicīnā šī komandas pieeja ir
sevišķi svarīga. Piemēram, Sietlā
mēs tieši ar komandas darbu esam
sasnieguši izcilus rezultātus pašas
ļauņākās vēža formas – aizkuņģa
dziedzera – slimnieku ārstēšanā.

Var jau būt, ka esmu nelabojams
optimists, bet uzskatu, ka nav pa-
reizi domāt, ka viss ir tikai slikti un
nekas nemainīsies. Ja mēs ticēsim
pozitīviem pavērsieniem, centīsi-
mies pietuvināt labas lietas, tās arī
notiks.

Skat. arī [http://news.lv/Zurnals
Sestdiena/2018/11/09/latvijas-in-
terneta-tevs](http://news.lv/Zurnals_Sestdiena/2018/11/09/latvijas-interneta-tevs)

**Paldies *SestDienai* par sadar-
bību publikācijas tapšanā!**

DĀRTA DINDUNE

(Turpinājums no Nr. 01)

Celies! Ej! Runā ar sirdi!

Vairākās rakstu sērijās esmu stāstījis par atšķirībām un kopīgajām iezīmēm gan nodokļu politikas, gan bezdarba, bērnu pabalstu un izglītības jomā Latvijā un Somijā. Esmu centusies meklēt iespējamus risinājumus Latvijas attīstībai. Sarunā ar ekonomistu Mortenu Hansenu nepārtraukti nācās atgriezties pie lielas Latvijas problēmas: “Mēs zinām, ka cilvēki gribētu saņemt labākus pakalpojumus, it īpaši veselības jomā, izglītības jomā. Iespējams, visi gribētu, lai uzlabo ceļus, tagad ir situācija ar Vanšu tiltu, bet mēs negribam par to maksāt.” Nav panākts, ka cilvēki saprot – mēs iegūstam no nodokļos iemaksātās naudas: “Tā ir ziemeļnieciska lieta, bet tā nav raksturīga Latvijai,” noteic Mortens Hansens, atgādinot, “Latvija ir bagāta valsts. Mēs nesam nabadzīgi 25% bagātāko valstu vidū, tikai esam maz. Nedaudz žēl ir arī par to, ka daudzi mūsu kaimiņi ir bagātāki.” Viņš vēl piebilst, ka, lai gan vienmēr kaut ko varam mācīties no citām valstīm, ir dažādi ierobežojumi, kā, piemēram, kultūras atšķirības. Tāpēc nākamajos sērijās “Ziemeļu sapnis? Latvijas nākotne Somijas pēdās” aprakstos stāstīšu par Somiju un somiem – tradīcijām, neparastiem ikdienas rituāliem un citām kultūras niansēm, kas pamanītas Somijā.

No visa pa druskai

Ar Somiju iepazīnos jau sen un valsti viesoties iznācis daudz. Dzirdēts, redzēts un sajūsts daudz, tomēr katru reizi, kad esmu šajā Ziemeļzemē, pamanu, saprotu vai uzzinu kaut ko jaunu. Turpinot stāstīt sesto “Ziemeļu sapnis? Latvijas nākotne Somijas pēdās” stāstu, piedāvāju iepazīt dažas neparastas lietas, kas noskatītas Somijā. Ar ko atšķiras cilvēku ikdiena? Kas neparasts šai kultūrā?

Visi ceļas ļoti ātri, nu tā – ap sešiem. Arī darbadiena sākas ātrāk, jo var gadīties, ka jāsāk strādāt drīz pēc septiņiem. Tiesa gan, darbadiena arī beidzas ātrāk, piemēram, kāds iestādes darbinieks jau trijos vai pusčetros pēcpusdienā var doties mājās.

Muminizācija

Mumini ir visur! Un par to atbildīga ir Tūve Jansone (*Tove Jansson*) (1914-2001), Helsinkos dzimusi rakstniece un māksliniece. Pasaulē slavu Jansone ieguva, jo laika posmā no 1945. līdz 1977. gadam uzrakstīja stāstus par Muminiekiem – balto, apaļo, lieldegunaino troļļu ģimeni, kas kopā ar draugiem pasakainā vietā – Muminu ielejā – piedzīvoja dažādus atgadījumus. Tā kā Tūve Jansone (*Tove Jansson*)

dzimusi zviedriski runājošā ģimenē, arī savus darbus viņa rakstīja zviedriski. Grāmatas par Muminiekiem ir Somijā visvairāk tulkotas, un tās var lasīt arī vēl 50 citās valodās, tai skaitā arī latviski.

Taču ar to jau viss nebeidzas, jo tēli no Muminu pasakām ir redzami visur – televīzijā, uz konfektēm, pidžamām un zeķēm, uz krūzēm, šķīvjiem, svečēm. Ir Muminu opera, Muminu leļļu teātris, Muminu multfilma, Muminu fanu klubs, bērniem draudzīgas Muminu kafējnīcas. Var nopirkt gan piekariņus, gan gultasveļu, ceļojuma koferus, nemaz nerunājot par burtiņcām, pildspalvām un citiem nīkiem. Ir ne tikai Muminu video spēles, tējkannas un šampūni, ir pat tualetes papīrs ar Muminiekiem.

Masu produkcija sākas, kad Muminu komikss publicējas tālākā pasaules lielākais laikraksts “Londonas Vakara Ziņas” (*London's The Evening News*) un Muminus iepazīst vairāk nekā 20 miljoni cilvēku vairāk nekā 40 valstīs. Sākās “Muminu laiks” – Stokholmā pat lielveikalā “Stockmann” bija atsevišķa Muminu produkcijas nodaļa. Pirms aptuveni 25 gadiem izveidoja arī Muminu tematisko parku “Muminu pasaule” (*Moominworld*).

Šie Jansones radītie Muminu tēli kļuviši par zīmolu, kuru uz noteiktu laika sprīdi var iegādāties un iekļaut savos produktos un kampaņās, tāpat iegādājoties, piemēram,

košļu paciņu, uz kuņas redzams kāds no Muminu tēliem, daļu peļņas saņem košļu ražotājs, daļu – Muminu zīmols. Un, starp citu, šo zīmolu lieto vairāk nekā 600 dažādu produktu ražotāji visā pasaulē.

Nu ir arī jauns, speciāli Muminiekiem veidots muzejs Tampērē. Tūve Jansone (*Tove Jansson*) vairāk nekā divus tūkstošus oriģināldarbu ziedoja Tampēres Mākslas muzejam jau 1986. gadā, arī daļa kolekcijas jau iepriekš bija muzejā, taču nu, pēc divu gadu iekārtošanas un uzlabošanas, ir atvērts teju trīs reizes lielāks Muminu muzejs Ziemeļvalstīs lielākajā konferenču un koncertu centrā Tampērē. Ir iespēja interaktīvā veidā iepazīties vai vēlreiz satikties ar Muminiekiem un Tūvi Jansoni (*Tove Jansson*) – klausīties gan grāmatu fragmentus, gan aplūkot trīsdimensionālas figūras un baudīt nedaudz nostalgisko “Muminu ieleju”.

Mūzejā stāsta, ka kopš tā atvēršanas jūnijā jau bijuši aptuveni 17 tūkstoši apmeklētāju, turklāt tagad mākslas programmas ietvaros uz muzeju nāk bērnudārza bērni, pēc tam nāks skolēni no simt dažādām skolām. Viņiem apmeklējums gan ir par brīvu, bet pārējiem, tāpat kā par visu, kas saistīts ar Muminiekiem, nākas maksāt diezgan dārgi.

Kas zīmīgi, arī Latvijā, teju gandrīz vienlaikus ar Tūvi Jansoni (*Tove Jansson*) dzīvojuši pazīstamā latviešu bērnu grāmatu rakstniece un ilustratore – Margarita Stāra. Abas dzimušas vienā – 1914. – gadā un arī gandrīz vienlaikus sarakstījušas savas slavenākās bērnu grāmatas. Stārai tādas bija 20, dažas tulkotas arī citās valodās, turklāt viņa ilustrējusi vairāk nekā 100 citu darbu. Par Margaritas Stāras radītajiem tēliem ir uzņemtas dažas animācijas filmas, bijuši leļļu teātra iestudējumi. Piešķir arī Margaritas Stāras balvu, taču nekur gan tā īsti nav manāma, ne, piemēram, “Zīļuka” šokolāde vai “Kraukšķīša” zeķbikses, nemaz nerunājot par videospēli, kuŗā būtu sastopami visi “Stobru ciema” iemītnieki. Varbūt tikai jāsāk? Jo kā par Muminiekiem teikusi Tūve Jansone (*Tove Jansson*): “Kāds, kuŗš pankūkas ēd ar ievāriņu, taču nevarētu būt ļoti bistams.”

Hyvā löyly jeb vieglu garu!

Vēl viena ļoti tipiska somu lieta ir sauna. Dažādu veidu un izmēru saunas atrodamas visur – gan jūras, gan ezera krastā, gan pilsētas centrā un pat katrā daudzdzīvokļu mājā – dažās sauna ir uz jumta, citās pagrabā. Turklāt saunu Somijā ir vairāk nekā automašīnu, un, ja somi gribētu – visi vienlaikus varētu iet saunā. Kas to visu padara tik īpašu?

“Var teikt, ka esmu precējies ar saunu!” atklāj Aleksandrs Lembke (*Alexander Markus Lembke*) no Vācijas. Viņš jau vairākus gadus pavadījis Somijā, pētot saunas kultūru. Pērn bijis liels fotoprojekts – meklēja un tikās ar cilvēkiem, kas dzimuši saunā. Padomā jau ir arī vairāki jauni darbi, tai skaitā filma par Somijas vecāko publisko Pispalas Rajaporti saunu. Tā atrodas Tampērē, tieši uz robežas starp pilsētu

Ziemeļu sapnis? Latvijas nākotne Somijas pēdās

Aiz šīm durvīm atrodas Somijas vecākā 111 gadus vecā publiskā sauna, kas joprojām darbojas. Pispala 2018 // Foto: Dārta Dindune

un Pispalas ciemu, vienu no senākajām Tampēres vietām, kas iespiesta augstā kalnā starp diviem lieliem ezeriem. Šeit arī tiekots ar Pispalas saunas pārvaldnieku Veiko Nisivāru (*Veikko Nisivaara*). “Pirms 50, 60 gadiem Tampērē bija kādas 60, 70 publiskās pirtis, nu šī ir vienīgā, kas strādā,” atklāj Veiko. Astoņdesmitajos sākās publisko saunu nojaukšana, to vietā būvēja stāvlaukumus un citas ēkas. Tieši tāpēc, lai saunu saglabātu, 1989. gadā izveidoja Pispalas saunas asociāciju (*Pispala Sauna Association*), un šķiet, ka viss izdevies, jo ik gadu šo vairāk nekā simt gadu seno saunu apmeklē aptuveni 20 tūkstoši cilvēku. “Visvairāk cilvēku nāk sestdienās,” stāsta Veikko Nisivāra (*Veikko Nisivaara*), “parasti dienā ap 150. Piektdienās – vairāk nekā 100 cilvēku.” Apmeklējuma maksa atkarīga no dienas, kuŗā uz saunu ej, bet summa var sasniegt pat 10 eiro, turklāt Veiko atzīst, ka jau sākotnēji šis bijis bizness – nākuši tie, kas mērojuši tālu ceļu līdz Tampērei, un pirms nokļūšanas pilsētā gāja saunā mazgāties.

Marija šo publisko saunu apmeklē četras reizes nedēļā, un lai gan viņai pašai mājās ir sava sauna – tagad tajā viņa audzē puķes. Ar Mariju arī kopā ejam saunā. Šaurā vienstāvu mājiņa ir pilna ar cilvēkiem, jo piektdienas vakars – viena no saunas darbīgākajām dienām. Lai gan teikts, ka vietas pietiek vismaz 20 cilvēkiem, šķiet, gribētāju ir pat divreiz vairāk. Krāsns izkūrināta jau pirms vairākām stundām, taču karstums saglabāties liels. Man par pārsteigumu, šī ir sauna divos stāvos – nelielas trepītes ved uz sēdvietām, kur karsēties, bet zem tām – vieta, kur var mazgāties. Dušas nav. Visi no kopēja ūdens baseina iesmeļ ūdeni un aplaistās. Lai gan karstums ir ļoti liels, un kad ar šņācošu skaņu “uzmestais gars” svilina ausis, ir ļoti viegli elpot. Bezmaz vai nejut mitrumu – vien ieelpoto siltumu, kas pārņem ķermeni.

Kāda ir saunas būtība? Tā ir laba gan ķermenim, gan garam. Turklāt

gandrīz vienādi man atbild visi, kam to jautāju. Aleksandrs atklāj arī savas jūtas: “Tā ir viena no dabai tuvākajām lietām – tev ir tumša istaba, uguns, gaiss, ūdens – visi elementi. Esmu atkarīgs no saunas un man tā ļoti patīk. [...] Tā ir vieta, kur vari būt tu pats.”

Kā tad jūs mazgājat paklājus?

Lielu Somijas daļu aizņem ūdeņi. Valstī vien ir 188 tūkstoši ezeru, turklāt somi apzinās to vērtību – vasarās peldas, makšķerē, brauc ar laivām, jahtām. Ziemā “izšķūrē” trasi un visiem ir brīvdabas slidotava vai slēpošanas trase. No ezera, upes vai jūras arī ņem ūdeni, lai darbinātu publiskās tepīku mazgāšanas vietas, kur ikviens no maija līdz pat septembrim savus grīdceļņus var mazgāt par brīvu, tērējot tik daudz ūdens, cik vien vajadzīgs. Bet kas par to rūpējas, kas maksā?

Publiskā tepīku mazgāšanas vieta Urjalā, 2017 // Foto: Vita Dindune

Somijā tepīku mazgātavu ir ļoti daudz, teju pie katras ūdenstilpnes, pie lielākiem ezeriem vai upēm pat vairākas. Un tām ir arī sena vēsture – sākotnēji bija vienkārši laipas, no kurām cilvēki mazgāja veļu. Piemēram, Tampērē vien šobrīd darbojas 17 publiskās tepīku mazgāšanas vietas. “Šajā pavasarī Halkoniemi ostas apkārtnē tiks atvērta vēl viena,” atzīst Sasu Siekinens (*Sasu Siekkinen*), Tampēres pašvaldības pārstāvis, “tās ir ļoti apmeklētas un populāras, it īpaši vasarās, kad Somijā ir silti.” Viņš arī skaidro, ka sūknis ezera ūdeni nogādā uz netāli esošu aku, kuŗā ūdeni atfira. Tad no šīs akas ņem ūdeni, kas tek pa tepīku mazgātavas krānu. Lai nepiesārņotu vidi, pēc tam netīrais ūdens nonāk pilsētas kanalizācijā. Sasu Siekinens (*Sasu Siekkinen*) atzīst, ka problēmas rada vandālisms, mēdz bojāties gan caurules, gan sūkņi, un ik gadu Tampēres pašvaldība tam tērē aptuveni 50 tūkstošus eiro.

Tepīku mazgātavās ir gan izlietnes, gan rullis, ar kura palīdzību izspiest ūdeni no tepīka, arī statīvi, kur paklājus žāvēt. Cilvēki šīs vietas iecienījuši, nāk ne tikai mazgāt tepīkus, bet satikt kaimiņus un draugus. Turklāt atrodams pat tepīku mazgāšanas tīmekļa portāls. Tajā lasāma mazgāšanas instrukcija – vispirms mazgā vienu pusi, pēc tam otru, labāk lietot tikai priežu ziepes (*Mäntysuopa*), skalot rūpīgi un šim darbam izvēlēties siltu, bet vējainu dienu. Turklāt viss pēc tam aiz sevis jānokopj. Un ja vien instrukcijā īsti nesaproti, ko un kā darīt, mājaslapā pieejama spēle – pirms došanās uz publisko tepīku mazgātavu, vari pārbaudīt, cik ātri spēj iztīrīt virtuālo paklāju.

(Turpinājums sekos)

MŪSU LAIKAM ŠOGAD – 70!

Laiks

L A T V I E Š U L A I K R A K S T S A M Ē R I K Ā

N. 1. Tuesday - November 8th

LATVIAN WEEKLY "LAIKS" (TIME)

Helmars Rudzitis, Publisher.

Editorial and Business Office

6643 Bergen Place, Brooklyn 20, N. Y.

Phone TErrace 6-6382.

Subscription Rates. USA, Canada & elsewhere
3 months — \$3.00, 6 months — \$6.00, 1 year — \$11.00.

Advertising rates on application.

Aizvadītā – 2018. – gada maija sākumā ALAs 67. kongresā, tikusi pie vārda tribinē, lai pārliecinātu klātesošo aktīvo Amerikas latviešu sabiedrību, kas te sapulcējusies, nolasīju fragmentu no Helmara Rudziša ievadraksta "Laika" 1. numurā:

Liktenim patīcis, ka mēs dzīvojam ārkārtīgi svarīgā, cilvēces nākotnei izšķirīgā laikā. Sociālā, saimnieciskā un politiskā dinamika, straujā tehnisko zinātņu attīstība, pasaules virskundzības idejas nejdzīgais fanātisms un totālie meli – tas viss pasauli padarījis par dziļu pretrunu lauku, kurā iespēstā vārda loma sakāpināta tā kā vēl nekad. Tajā pašā laikā mums, latviešiem, blakus šiem globāliem saspīlējumiem gāzusies pāri tāda nacionāla nelaime, ar ko varbūt var salīdzināt vienīgi 12. gadusimteņa un ziemeļu kara laiku trāģiku. Mūsu tauta, zaudējusi savu valstisko neatkarību, smok visnežēlīgākās diktatūras terorā un iet bojā, bet tās brīvībā izkluvusē daļa izkaisās pa visiem kontinentiem. Latviskam iespēstam vārdam tas pievieno īpašus uzdevumus, no kuriem izvairīties nozīmētu aizliegt pašiem sevi.

"Bet iespēstais vārds nav tikai informācijās avots vien, tas ir arī ierocis cīņā par tautas tiesībām un brīvību, tās kultūru un gara dzīvi un pašu dzīvo cilvēku un tā cieņu. Tāpēc "Laika" redakcija pāri zemes plašumiem, kalniem un jūrām rada aicinājumu visiem latviešiem nākt talkā šīs cīņas izcīnīšanā. Ne politiskie vai reliģiskie ieskatī, ne vārdu "vecie" un "jaunie", ne mantas, ne sabiedriskais stāvoklis ir tas, kas mūs izteic šajā cīņā, bet apziņa, ka esam latviešu tautas bērni un centieni un darbi, uz ko šī apziņa mūs skubina. Visur tur, kur tāda apziņa mājā, mājā arī daļa latviskas pasaules, vienalga, lai kādā zemes malā tas būtu. "Laika" slejas vienmēr būs atvērtas tam, kas šo apziņu stiprina, vienalga, vai tas būtu tautiešu organizācijas, kultūras iestādījumi, saimnieciski pasākumi, vai arī atsevišķa, tālu no citiem nonākuša latvieša domas. Tāpat "Laika" slejas vienmēr būs atvērtas nevien pasaules politiskās dzīves faktiem un to vērtējumiem, bet jo īpaši latviešu dzīvei ASV, Kanadā, Dienvidamerikā, Vācijā, Austrālijā un citur.

Pie visa tā latviešu trimdas laikrakstam jābūt arī latviskās kultūras kopējam un valodas sargam. Avīzes lapa daudziem reizē būs arī latviešu grāmata.

Visu, kas veicams latviešu trimdas laikrakstam, dažos vārdos jau nav nemaz iespējams pieminēt. Bet skaidrs ir arī tas, ka šis darbs lielā mērā kļūs stiprināts ar iespējami lielāku lasītāju līdzdalību. Lai no ikvienas vietas, kur latviešu rokās

nonāks "Laika" numuri, redakcijai nāk arī informācija par latviešu dzīvi un darbošanos. Tad "Laiks" patiesi kļūs par saiti, kas pāri tālumiem mūs visus tuvinās un spēcīnās. "Laiks" aicina ikvienu latvieti!

Bija Latvijas 13. Saeimas priekšvēlēšanu karstums, citētie vārdi raisīja gan saprotosus galvu mājienus, gan vairāk un mazāk skaļas reakcijas, un beigās – aplausus. Tik precīzas un zīmīgas bija līdzības ar tālo 1949. gadu, kad 8. novembrī nāca klajā mūsu avīze. Īstenībā – pārļāstot rūpīgi visu numuru, līdzības atdzīvojas šodienas tēlos. Tāpēc redakcijā nospriedām, ka noteikti būs interesanti visiem, kas vēl palikuši uzticīgi un uzcītīgi "Laika" lasītāji, pārļāstīt šos tekstus, atrast un sazimēt vēl šodien zināmas personas vai to pēctēkus. Tas nenoliedzami bijis ne vien interesants, bet vēsturiski skaudrs un vienlīdz nozīmīgs laiks latviešu dzīvē, ko der atminēties, atstāt vēsturē. Un mācīties no tā. Galvenokārt mācīties bezgalīgu ticību un uzticību "latviešu lietai", Latvijai, latviešu tautai, latviskām vērtībām. Var tikai apbrīnot vecās trimdas tālredzību, kopjot valodu un kultūras tradīcijas, un var vien no sirds vēlēties, lai jaunie turpinātu. Bet turpinās, ja zinās. **Tālāb aicinām – stāstiet to jaunajiem, dalieties atmiņās, rakstot "Laikam" savas atmiņas par piedzīvoto līdz ar mūsu avīzes gaitu! Ir vēl krietns pulks mūsu lasītāju, kas auguši un dzīvojuši kopā ar "Laiku" – atsaucieties! Mēs paši vien, tikai mēs paši atstāsim mantojumā šo vēsturi – kamēr avīze pastāvēs. Bet sāksim ar fragmentiem no krāšņākās līdz šim uzrakstītās trimdas vēstures – Helmara Rudziša, "Laika" dibinātāja un dvēseles, grāmatas "Manas dzīves dēkas".**

Iedvesmojošu lasīšanu vēlot –
Ligita Kovtuna

Stāsta Helmars Rudzītis

Izdevu pedējo, trīsdesmit ceturto Laika mēnešraksta numuru. Ar to noslēdzās šī žurnāla mūžs. Šaubījos, vai jaunajā pasaulē būs vēl iespēja darboties ar grāmatām. Pēteris Ērmanis man vēltītu atvadu rakstu šai Laika numurā gan nobeidz ar mazliet cerīgiem teikumiem: "Nu laikmets liek meklēt tālus krastus. Grāmatnieks šaubās, vai šais krastos būs iespējams pievērsties grāmatniecībai. Bet Helmars Rudzītis taču brauc uz Ameriku, un amerikāniska gara un spara pilns viņš bijis jau vienmēr. Pamirdz kā cerība – varbūt arī tur kaut kā būs iespēja tomēr veikt kādu kultūras darba posmu." Mierinājuma vārdi, kuriem diezin vai pats Ērmanis ticēja.

Kārlis Rabācs – Laika pirmais redaktors // Foto: Bruno Rozītis

Bija skumji vērot, kā jaunie ieceļotāji izkļūst pa visu valsti. Tikai retie aizķērās Ņujorkā. Pārējie tūliņ tika notransportēti uz dzelzceļa stacijām, kur vilcieni viņus aizripināja gan uz dienvidiem, gan ziemeļiem, gan rietumiem. Baiļu sajūta bija nomanāma viena otra ieceļotāja sejā, dodoties pretī nezināmam liktenim. Un šiem cilvēkiem pat nebija iespējas savā starpā sazināties. Reti kādam bija noteikta adrese, vairumam tikai galvotāja dzīvesvietas adrese. Kā lai plašajā zemē vēlāk draugs atrod draugu, rads radu? Kā lai zina, ko dara latvieši citā pusē? Neziņa par rītdienu bija daudzū sejas.

Arī man bija jāmeklē pamati turpmākai dzīvei. Vērojot vietējos apstākļus, prātoju, ko es varētu šai zemē darīt. Tobrīd visur atvērās automātiskās veļas mazgātavas. Kā būtu, ja sāktu ar nelielu bodīti šai jaunajā nozarē. Papētīju. Tur bija vajadzīga nauda, un rezultāti diezgan problemātiski. Grūti bija arī sevi iedomāties sēžam šādā uzņēmumā un diriģējam sievas ar veļas groziem, un ja nu kādā mašīnā kas aizķertos, es jau nu nebiju tas, kas to varētu atkal piespiet darboties. Nē, veļas mazgātava nebija īstais pasākums.

Bet kā ar mazu restorāniņu? Ne jau tādu kārtīgu, smalku franču restorānu, ar pavāriem un sulaiņiem, bet tādu, ko Amerikā sauc par "lančoneti", kur visa ēšana norisinās pie piestākļa. Austrā mājēja diezgan labi vārit, droši vien varētu tikt galā arī ar nekomplēto šādu pasākumu ēdienu karti. No manis

gan, kaut esmu pavāra dēls, liels palīgs neiznāktu. Vienīgi varbūt varētu traukus mazgāt. Apmeklējam dažus šādus pasākumus, pasēdējam pie piestākļa, vērojām, kā pusaudži sūc savas kokakolas, vērojām, kā jācep hamburgeri, kā jākuļ piena padzērieni. Tas viss bija tik svešs. Nē, arī tas nebija pamats, uz kā celt turpmāko dzīvi.

Zemapziņā vienmēr gruzdēja doma par apgāda atjaunošanu. Negribējās vēl izbeigt izdevēja karjeru. Galvā spokojās pat doma par mēnešraksta atjaunošanu. Dažs rakstnieks jau bija šai krastā, citi vēl Vācijā. Manuskrīptu netrūktu. Bet vai, jauno dzīvi sākot, bieži grūti jo grūti strādājot, kādam bija vajadzība pēc literāra žurnāla? Nē, vajadzīga bija informācija un vēlreiz informācija, sazināšanās, un to varēja dot tikai laikraksts.

Noguruši abi ar Kārli Rabācu braucām ar pazemi mājās, reizē priecīgi, ka pirmais numurs beidzot gatavs, un skumīgi par apstākļiem, kādos tas tapa. Pārrunājām lietuviešu laikraksta šauros apstākļus. Par tiem nebija ko brīnīties. Lietuviešu Amerikā bija daudzārt vairāk nekā latviešu. Tie arī dzīvoja lielākās grupās, un viņiem arī bija daudz laikrakstu, tobrīd Savienotajās Valstīs vairāk par sešdesmit. Katram novirzienam bija savs laikraksts; sociāldemokrātiem, tautiņkiem, labajam spārnam, katoļiem, pat komunistiem, visiem bija laikraksti. Bez dažiem iespaidīgiem un spēci-

giem, pat dienas laikrakstiem Čikāgā, pārējie nikuļoja. Ņujorkā vien tobrīd bija pieci lietuviešu laikraksti, viens no tiem komunistu.

Ar Rabāci bijām norunājuši, ka Laiks būs apolītisks, nacionāls laikraksts. Tā arī deklarējam Laika pirmajā numurā, ka jaunais laikraksts būs visu latviešu laikraksts, ārpus jebkādu partiju vai atsevišķu grupu interesēm, tas apgaismos latviešu problēmas, cik vien tas cilvēciski objektīvi ir iespējams. Pie šīs deklarācijas arī esam turējušies visus gadus, arī tad, kad Rabāca vairs nebija. Vismaz esam mēģinājuši turēties. Visus jau nekad nav bijis iespējams apmierināt. Vienmēr atradīšies kādi, kas iedomājas, ka tikai viņu domas ir pareizas, un ja laikraksts izsaka arī citu latviešu domas, tad tas ir partejisks. Protams, ja laikraksts izteiktu tikai šo kritizētāju domas, tas nebūtu partejisks. Bez šaubām, esam arī kļūdījušies, nekļūdās jau tikai tie, kas paši nekā nedara, toties parasti tieši šie nedarītāji ir visnadzīgākie kritizētāji un pamācītāji.

Agrā rīta stundā dārdošajā pazemjā vilcienā mājās braucot, ar Rabāci rezignēti spriedām, cik ilgi Laiks pastāvēs. Neiepriecinoša aina, ko bijām vērojuši lietuviešu laikraksta spiestuvē, nevedināja uz rožainām cerībām. Spriedām, ka latvieši tomēr vienmēr bijuši iespēstā vārda cienītāji, un ja mums visās malās neradīšies ulmaniešu, sociāldemokrātu, jaunsaimnieku vai vēl sīkāku partiju un nozarojumu laikraksti, mūsu Laikam vismaz piecus gadus būtu jādzīvo. Cik pieticīgi mēs toreiz bijām! Kad rakstu šīs rindas, Laiks jau iegājis savā trīsdesmit sestajā dzīvības gadā un vēl joprojām ir dzīvs un možs un neizrāda vecuma pazīmes. Dzīvo arī vēl lietuviešu Vienībe!

Kad rotācijas mašīna bija izmetusi pirmos laikraksta eksemplārus, turēju tos rokā kā lielu dārgumu, šķirstīju un priecājos par šo jaunpiedzimušo izdevumu. Jauna dēka. Jā, tā tiešām bija jauna dēka. Dēku ar grāmatām bija bijis jau daudz, izdodot laikrakstu biju devies jaunā dēkā.

Pirmais laikraksta numurs bija datēts ar 1949. gada 8. novembri. Tieši šai dienā Ņujorkas ostā atkal iepeldēja viens no "ģenerāļiem", atvezdams jaunu pārvietoto personu kravu, to skaitā arī latviešus.

Tā pirmie Laika eksemplāri jau 8. novembrī aizceļoja uz visām Amerikas malām, kur vien liktenis tikko iebraukušos latviešus aizrāva, gan uz Misisipi kokvilnas laukiem, gan Amerikas vidienes farmām, gan uz saulaino apelsīnu zemi Kalifornijā. Gan vilcienos, gan autobusos tālos ceļos dodoties, latvieši jau lasīja Laiku.

(Turpinājums sekos)

MĀRIS BRANCIS

Latvijas valstij nesen nosvinējām 100 gadu jubileju. Tā teju aizsedza citu svarīgu gadskārtu, kas ir savā ziņā tikpat nozīmīga. Pirms 200 gadiem 1818. gadā Jelgavā lika pamatus Kurzemes provinces muzejam. Tā pirmsākumi rodami gadu agrāk dibinātās Kurzemes literatūras un mākslas biedrības darbībā.

Biedrību radīja ar mērķi kalpot "par vienojošo posmu visiem tiem, kas vēlas būt lietas kursā par literatūras un mākslas sasniegumiem un paši kalpot šo sasniegumu kalnāšanai. Biedrība vēlas arī literatūras un mākslas draugiem Kurzēm atvieglot iepazīšanos ar mākslas darbiem, kas šajās jomās radīti ārzemēs, kā arī iepazīstināt ar sasniegumiem Krievijas impērijā. Visbeidzot tā centīsies iepazīstināt sabiedrību ar ikdienai derīgiem izgudrojumiem un atklājumiem un cīnīsies pret kaitīgiem aizspriedumiem". 1817. gadā radītā Kurzemes literatūras un mākslas biedrība bija Baltijā pirmā intelektuāli spēcīgākā zinātniski pētnieciskā biedrība, kas patiesībā bija priekštece Latvijas Zinātņu akadēmijai. Gadu vēlāk, kā tikko pieminējām, tā dibināja Kurzemes provinces muzeju, kas ir otrais vecākais muzejs Latvijā un kam bija "jākļūst par bagātu krātuvi visam tam, kas Kurzēmē radīts agrāk un tagad mākslas un zinātnes jomā, lai koncentrētā un vienotā veidā apskatei būtu pie-

ejams viss pilsoniskais, politiskais, garīgais un fiziskais šīs zemes cikls laika gaitā". Kurzemes un Vidzemes ģenerālgubernators markīzs Filipo Pauluči, būdams kā biedrības, tā muzeja dedzīgs atbalstītājs, 1818. gada 8. novembrī parakstīja Kurzemes provinces muzeja statūtus.

19. gadsimta sākums bija liberālisma, nacionālisma, kā arī indivīda un daudzu tautu pašapziņas celšanās laiks. Tas rosināja pētīt gan dzimtas vietas, gan arī mazo, agrāk nicināto tautu pagātni. Kā biedrību, tā muzeju vadīja augsti intelektuāli cilvēki. Piemēram, par pirmo muzeja direktoru kļuva hercoga archīva sekretārs, vēsturnieks un kolekcionārs Johans Frīdrihs fon Reke, kolekciju vāca un glabāja divi konservatori, tagad teiktu – fondu glabātāji – matemātikas zinātņu doktors Magnuss Georgs fon Paukers un medicīnas zinātņu doktors Johans Nikolauss Lichtenšteins. Viņu un viņu pēcteču zināšanas un izglītība bija pamatu tam, ka Jelgavā tika savākta ļoti bagāta muzeja kolekcija – gan seni dokumenti, kas attiecas uz Kurzemes un Zemgales hercogisti un vietējo aristokrātiju, gan senas kartes, rokraksti, medaļas, bruņinieku ieroči, dažādas regālijas, gravīras, mākslas darbi.

Muzeja krājumu bagātību papildināšana kļuva par daudzu

Izstāde par senām dienām Jelgavā

Kurzemes provinces muzejam – 200

Skats no izstādes

entuziastu svētu pienākumu, tādēļ bieži no ceļojumiem tika pārvesti kā archeoloģiski un vēstures priekšmeti, tā mākslas darbi, Kurzemes provinces muzejam kļūstot par bagātāko eksponātu ziņā ārpus Rīgas. Pamazām muzejs atrada telpas ievērojamā grāmatizdevēja Stefenhāgena namā Kannulējēju (tagad Mātera) ielā 20. Kolekcija auga, un Kurzemes kreditbiedrība 1895. gadā veco vācu teātri, kurā diriģējis arī Richards Vāgners, dāvina biedrībai, kura veco ēku noārdīja un tā vietā biedrība par 43 500 zelta rubļiem 1898. gadā uzcēla Vilhel-

ma Neimaņa projektēto Kurzemes provinces muzeja ēku. Te jāatgādina par mūsu kultūrā ieviesto neprecizitāti. Visu laiku tiek rakstīts, ka pirmais nams Latvijā, kas uzcelts tieši muzeja vajadzībām, ir Rīgas pilsētas (tagad Latvijas Nacionālais) mākslas muzejs, taču patiesībā tāds ir Kurzemes provinces muzejs, turklāt abu ēku arhitekts ir viens un tas pats – Vilhelms Neimanis.

Kurzemes provinces muzeja darbību paralizēja 1935. gads, kad Kārļa Ulmaņa valdība sadomāja konfiscēt tā archīvu, bet daudzus materiālus sadalīt pa citiem muzejiem. Sekoja arī baltvācu izceļošana 1939. – 1940. gadā uz "faterlandi" pēc Hitlera uzsaukuma, tādēļ daļu muzeja ekspozī-

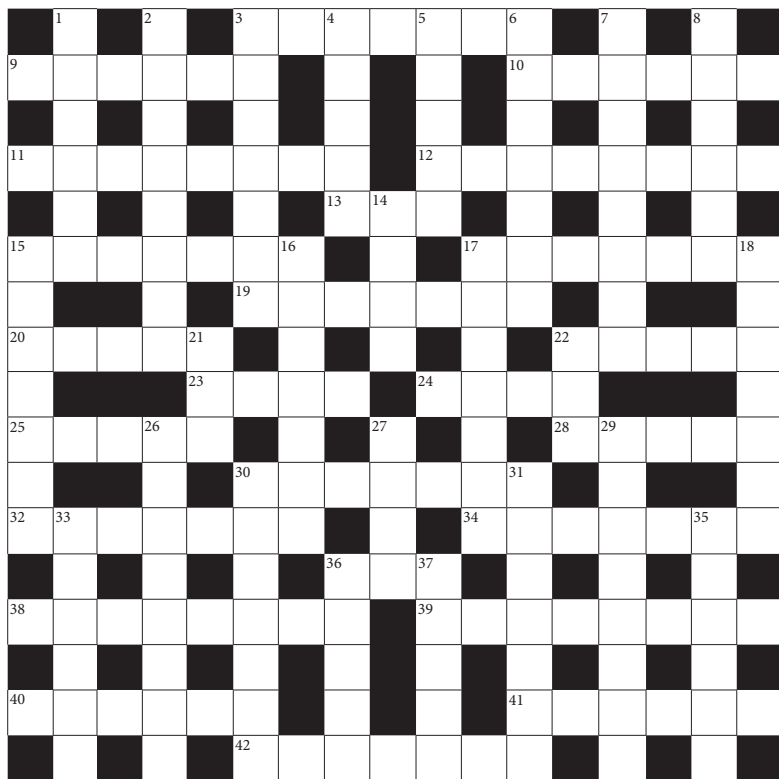
nātu atdeva to īpašniekiem. 1944. gada jūlija beigās – augusta sākumā, kad notika intensīvas kaujas par Jelgavu, skaisto klasicisma ēku sagrāva.

Šogad svinot Kurzemes provinces muzeja 200 gadu jubileju, Ģ. Eliasa Jelgavas vēstures un mākslas muzejs savāca nelielu tiesu eksponātu no Rundāles pils, Latvijas Nacionālā vēstures, Rīgas pilsētas vēstures un kuģniecības, Latvijas Nacionālā mākslas un Latvijas Universitātes muzeja un Latvijas Valsts vēstures archīva, kur tie savulaik tika nodoti (jāatzīmē, ka Jelgavā joprojām tiek glabāti tā priekšmeti, piemēram, archeoloģija) un kas mūsdienās ļauj apjaust, cik bagāta un daudzveidīga bijusi šī muzeja kolekcija. Te iespējams apskatīt gan archeoloģiskos, gan senus tautas lietišķās mākslas priekšmetus, Kurzemes hercogistes laika dokumentus un rokrakstus, retas grāmatas, ieročus, pat Jelgavas Zaļās gvardes standartu. Neviens nevar iedomāties, ka šeit bija savākta plaša putnu un dzīvnieku izbāzeņu kolekcija. Jelgavnieki pat atveduši 25 gleznas no Poznaņas Nacionālā muzeja Polijā, kas reiz greznojušas Kurzemes provinces muzeju. Ļoti ievērojams foto dokumentu klāsts ir saņemts no Marburgas archīva, kas stāsta par atsevišķiem krājuma priekšmetiem, bet galvenais te atrodas foto fiksācijas no muzeja iekārtojuma 1939. gadā.

Izstāde Jelgavā skatāma līdz februāra sākumam.

Sastādījis KĀRLIS PĒTERSONS

KRUSTVĀRDU MĪKLA

Līmeniski. 3. Mākslinieku brauciens ar viesizrādēm. 9. Apstrādāts dārgakmens ar reljefu attēlu. 10. No saimes atdalījušos bišu kopums. 11. Slēgti četrriņķu atsperrati. 12. Pilsēta ASV ziemeļaustrumos. 13. Japāņu rakstnieks (1924 – 1993). 15. Sēta. 17. Vecaines. 19. Neliels klavesīns. 20. Mugurkaulnieku asinsrades orgāns. 22. Zodiaka zvaigznājs. 23. Mežu dievs, ganāmpulku sargātājs sengrieķu mitoloģijā. 24. Administratīvi teritoriāla iedalījuma vienība Dānijā. 25. Deko-

ratīvs krustziežu dzimtas lakstaugš. 28. Pilsēta Polijas dienvidrietumos. 30. Kartupeļa pazemes sānu dzinums. 32. Īsi, ātri. 34. Vienvietīga sacīkšu motorlaiva. 36. Vara naudas vienība Senajā Romā. 38. Lieli vokāli skaņdarbi instrumentālā vai orķestra vadījumā. 39. Rakstniece, publiciste. 40. Bezveidīgs, tāds, kam nav noteiktas formas. 41. Nevajadzīgas. 42. Lielupes pieteka.

Stateniski. 1. Senegālas galvaspilsēta. 2. Angļu drāmaturs (1751 – 1816). 3. Gonga paveids.

4. Poļu aktrise, kas filmējusies Rīgas Kinostudijas mākslas filmā "Noktirne". 5. Izmeklēta sabiedrība. 6. Viedoklis. 7. Augu slimība. 8. Laika mērvienība. 14. Apdzīvota vieta Auces novadā. 15. Vēdekļpalma tropu Āzijā. 16. Balandu dzimtas dārzeni. 17. Priekšnieks kazaku karaspēkā cariskajā Krievijā. 18. Plaši pazīstams, populārs. 21. Pilsēta Vidzemē. 22. Virieša vārds (novembris). 26. Aparāts ķīmisku reakciju reālizēšanai. 27. Pielūgsmes objekts. 29. Signalizācijas sprāgstlādiņi. 30. Tiesiskais stāvoklis. 31. Liels, izturīgs, ūdens necaurīdīga materiāla priekšauts. 33. Asins šķidrā daļa. 35. Paklausīgas. 36. Dzelzceļa pietura posmā Rīga-Ķemeri. 37. Apdzīvota vieta Jēkabpils novadā.

Krustvārdu mīklas

(Nr. 01) atrisinājums

Līmeniski. 4. Šarabanda. 7. Krika. 8. Koris. 9. Karaganas. 10. Kasele. 11. Oga. 13. Kliene. 18. Klintis. 21. Kamols. 23. Drusti. 24. Abas. 25. Leva. 26. Padeģis. 28. Operas. 29. "Askānio". 34. Tronis. 35. Boa. 37. Kajīte. 38. Pastmarka. 39. Ezere. 40. Kalps. 41. Saimnieks.

Stateniski. 1. Bamako. 2. Tabaka. 3. Grotas. 4. Sakult. 5. Aksels. 6. Piloni. 12. Gana. 14. Alianse. 15. Sisenis. 16. Pajas. 17. Boles. 19. Butes. 20. Ātras. 22. SAS. 23. Dao. 27. Sāgo. 30. Krauze. 31. Piepes. 32. Makaks. 33. Stelpe. 35. Batumi. 36. Asaris.

ĪSZIŅAS

Ozolnieku novada Brankās izveidota 1991. gada barikāžu dalībniekiem veltītā ozolu aleja un skulptūra "Brīvības gaisma", kas tapusi pēc barikāžu dalībnieka Gunāra Sproģa iniciatīvas un ar novada domes, vietējo uzņēmēju un privātpersonu atbalstu. Uzstādīts informatīvais stends, lai jaunā paaudzē zinātu par tēvu un vec-tēvu drosmi valsts neatkarības atgūšanā.

Ventspils Kultūras centrā 29. janvārī plkst. 19 notiks dokumentālās pilnmetrāžas filmas "100 gadi esības vējos" pirmizrāde. Ieeja bez maksas. Filmas varoņi ir 16 Latvijas valsts vienaudži un tās tapšanas aculiecinieki. Dzīves stāsti, papildināti ar unikāliem vēsturiskiem archīva materiāliem.

No Gulbenes novada sabiedrisko mediju gada balvas kultūrā "Kilograms kultūras" ziemas balsojumā starp spilgtākajām kultūras baudīšanas vietām izvirzīti arī trīs objekti Gulbenes novadā: autobusu pietura "Šķieneri" Stradu pagastā, tējnīca "Laiks" Tīrzā, Apsīšu Jēkaba dzimtas mājas "Kalaņģi" Lizumā.

Latgales vēstniecība GORS Rēzeknē nominēta Latvijas Televīzijas un Latvijas Radio gada balvai "Kilograms kultūras" par Annelles Slišanas darbu izstādī "100deciLatvijai" un kategorijā "Kultūrvietā". **Līdz 18. janvārim** ikviens var nobalsot timeklī ism.lv. Kultūrvietas sadalītas pa reģioniem. No Kurzemes pieteiktas 12 kultūrvietas, Rīgas – 16, Vidzemes – 13, Latgales – 7 un Zemgales – 3. Finālā balsojumā iekļūs pa vienai vietai no katra Latvijas reģiona.

Liepājas kultūras pārvalde līdz 28. janvārim aicina pieteikt pretendentes "Liepājas kultūras gada balvai 2018". Pieteikumus var iesniegt, aizpildot elektroniski anketu: <https://www.liepaja.lv/kulturas-balva/>. Pretendentus balvai var izvirzīt fiziskas un juridiskas personas, pamatojot sasniegumus ar aprakstu un materiāliem, kas nodrošinājis Liepājas publicitāti Latvijā, Eiropā vai pasaulē.

Biznesa augstskolā "Turība" no 25. līdz 26. janvārim norisināsies konkurss "Biznesa nakts". Vidusskolēniem dalība ir bezmaksas. Ar konkursa nolikumu iespējams iepazīties un aizpildīt pieteikuma anketu www.Biznesainkubators.lv.

Krāslavas novada Indrā durvis vēris Laimes muzejs – līdz Baltkrievijas robežai ir 10 km. Tā ir pozitīva vieta, kur apmeklētājiem piedāvā iemēģināt dažādus laimes trenāžierus, mūzicēt pie baltajām klavierēm, ietērties elegantās kleitās vai izveidot savu laimes smaržu buketi.

Īsziņas sagatavoja **Valija Berkina**

Un atkal – Lielā Mūzikas balva

Piedalieties arī jūs!

Lielā Mūzikas balva (LMB) ir augstākais Latvijas valsts apbalvojums mūzikā, un šogad tā tiks piešķirta 26. reizi. Latvijas Republikas Kultūras ministrija 1993. gadā, pēc toreizējā kultūras ministra Raimonda Paula ierosmes, pieņēma lēmumu ik gadu izcilākos sasniegumus mūsu valsts mūzikas dzīvē godināt ar speciālu balvu. LMB augsto prestižu gan sabiedrībā, gan mūziķu aprindās nodrošina žūrijas darbs, kuŗas dalībnieki visu gadu apmeklē koncertus un ik mēnesi satiekas sēdēs. Ik gadu janvāra sākumā žūrija izvirza LMB iepriekšējā gada nominantus, par kuŗiem paziņo īpašā Kultūras ministrijas preses konferencē, un tikai pirms paša LMB pasniegšanas sarīkojuma notiek žūrijas balsojums par laureātiem. Preses konferencē Kultūras ministrijā, nule, 11. janvārī, tika paziņoti **Lielās mūzikas balvas - 2018** nominanti šādās kategorijās: Par mūža ieguldījumu; Gada uzvedums; Gada jaunais mākslinieks; Gada koncerts; Gada mūziķis; Par izcilu sniegumu gada gaŗumā; Par izcilu darbu ansamblī; Gada jaundarbs.

Kā ik gadu, portālā DELFI norisināsies **Lielās Mūzikas balvas - 2018** publikas simpātijas balsojums, kas sāksies **11. februārī**. No vienas IP adreses 24 stundu laikā varēs nobalsot vienu reizi par jebkuŗu mākslinieku.

Publikas simpātijas balvu portāls DELFI pasniegs ceremonijā, š.g. 5. martā Latvijas Nacionālajā operā.

**NOMINANTI:
Par mūža ieguldījumu:**

Dziedātāja Maija Krīgena

Gada koncerts:

- Festivāla "Pēteru Vaska mūzikas aprīlis" noslēguma koncerts "Tālā gaisma" 28. aprīlī koncertzālē "Cēsis" – solists Hugo Tičati, *Sinfonietta Riga* un diriģents Juha Kangass (rikotājs – koncertzālē "Cēsis")
- Jūrmalas festivāla atklāšanas koncerts "Dzimuši Latvijā" 24. jūlijā Dzintaru koncertzālē – solisti Miķis Akots, Daniils Bulaļevs, Kalvis Kalniņš, Kristīne Opolais, Vineta Sareika un Ksenija Sidorova, Latvijas Simtgades jauniešu simfoniskais orķestris un diriģents Ainārs Rubiķis (rikotājs – "Latvijas Koncerti")
- Koncerts "Bachs un Baltija" 4. novembrī Latgales vēstniecībā GORS – soliste Iveta Apkalna un

kamerorķestris *Kremerata Baltica* (rikotājs – Latgales vēstniecība GORS)

Gada jaundarbs

- Georgs Pelēcis. Septiņi Knuta Skujenieka dzejoļi soprānam, klarnetei un klavierēm "Ne gudriba, ne dusmas nenāk prātā", pirmatskaņojums 11. augustā Mazajā Mežotnes pilī – Ēvija Martinsone, Guntis Kuzma un Agnese Egļiņa
- Kristaps Pētersons. "Mūzika lielam orķestrim", pirmatskaņojums 24. novembrī Lielajā ģildē – LNSO un diriģents Andris Poga
- Anitra Tumševica. Otrā kamersinfonija *Signs*, pirmatskaņojums 30. novembrī JVLMA – kamerorķestris *Sinfonia Concertante* un diriģents Jānis Stafeckis

Par izcilu interpretāciju

- Dziedātāja Inga Kalna – V.A. Mocarta operāriju atskaņojums 13. decembrī Lielajā ģildē (kopā ar *Sinfonietta Riga* un diriģentu Normundu Šnē)
- Klarnetists un diriģents Guntis Kuzma – Ādolfa Skultes Piektais simfonijas atskaņojums 20. janvārī Lielajā ģildē (kopā ar LNSO) un solopartija Sebastiana Fagerlunda Klarnetes koncertā 5. maijā Latgales vēstniecībā GORS (kopā ar *Sinfonietta Riga* un diriģentu Normundu Šnē)
- Pianists Reinis Zariņš – L. van Bēthovena sonāšu atskaņojums 13. oktobrī Dzintaru Mazajā zālē un latviešu komponistu mūzika koncertā "Gaismas domas" 18. novembrī VEF Kultūras pilī

Par izcilu sniegumu gada gaŗumā

- Dziedātājs Richards Mačnovskis
- *Trio Palladio*
- Valsts kamerorķestris *Sinfonietta Riga*

Gada uzvedums

- Koncertizstāde "Kalpotājs. Blumbergs. Kamēr..." Rīgas Mākslas telpā, diriģents Jānis Liepiņš, režisors Viesturs Kairiņš (rikotājs – jauniešu koris "Kamēr...")
- Koncertuzvedums "Zemgales gredzens" Jelgavas kultūras namā, diriģents Sigvards Kļava, režisors Roberts Rubiņš (rikotājs – "Latvijas Koncerti")

Būs jauna latviešu romānu un monografiju serija!

Izdevniecība "Dienas Grāmata" pabeigusi izdot romānu sēriju *Mēs. Latvija, XX gadsimts*, kas latviešu mūsdienu prozai pievērsusi līdz šim nepieredzēti plašu lasītāju atsaucību. Šie romāni, kas ataino tautas dzīvi vesela gadsimta gaŗumā gan grāmatu veikalos, gan Latvijas bibliotēkās tika gaidīti, pirkti, lasīti un apspriesti. Tagad, kad darbs pie šīs romānu sērijas beidzies, tās idejas autore rakstniece Gun-

dega Repše nākusi ar jaunu ierosinājumu. Ir izplānota jauna sērija, kam dots nosaukums *Es esmu...*, lai atgādinātu par latviešu literatūras personībām, par vērtībām un sakarībām. Šim darbam piesaistīti gan rakstnieki, gan literātūrvēsturnieki, jo katru personību iecerēts atainot no diviem skatupunktiem – romānā par klasiķa dzīvi un zinātniskā pētījumā. Līdz ar to līdzās pastāvēs divi vēstījumi – gan vēs-

turiski precīzais, gan autora fantāzijas radītais. Pirmo no šīs sērijas grāmatām iecerēts izdot 2020. gada beigās, visas pārējās – līdz 2023. gada beigām.

Visai intriģējoša ir apceramo rakstnieku izvēle, tāpat autoru loks, kas uzņēmiejs veikt šo kultūrvēsturiski nozīmīgo uzdevumu. Tie ir:

Aspazija – romāna autore: Inga Ābele, monografijas autore: Maija Burima

Anna Brigadere – romāna autore: Gundega Repše, monografijas autore: Ieva Kalniņa

Eduards Veidenbaums – romāna autors: Arno Jundze, monografijas autore: Māra Grudule

Jānis Poruks – romāna autore: Inga Žolude, monografijas autors: Viesturs Vecgrāvis

Ivande Kaija – romāna autore:

Inga Gaile, monografijas autore: Gundega Grīnuma

Andrejs Upīts – romāna autors: Guntis Berelis, monografijas autors: Arnis Koroševskis

Kārlis Skalbe – romāna autors: Pauls Bankovskis, monografijas autore: Lita Silova

Jānis Ezeriņš – romāna autors: Andris Akmentiņš, monografijas autore: Sigita Kušnere

Vilis Lācis – romāna autors: Māris Bērziņš, monografijas autore: Anita Rožkalne

Anšlavs Egļītis – romāna autore: Laima Kota, monografijas autore: Ieva Struka

Gunars Janovskis – romāna autors: Osvalds Zebris, monografijas autore: Inguna Daukste-Silasproģe

Ilze Šķipsna – romāna autore: Ilze Jansone, monografijas autore: Olga Senkāne

Brīvā Latvija

reklāmas cenas Latvijā

Cena – 1,15 eiro par cm² ierāmējumā Atlaides par reklāmas publicēšanas biežumu:

- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 2 reizes, paredzēta atlaide 10 % apmērā no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 3 reizes, – 15 % no parastās cenas.
- Atkārtotot vienu un to pašu reklāmu 4 reizes un vairāk, – 20 % no parastās cenas.
- PRIVĀTSLUDINĀJUMIEM: 0,60 eiro par 1 cm² ierāmējumā.
- SĒRU SLUDINĀJUMS: **NB! 60 eiro**

Pasta adrese:

Gertrūdes iela 27

Rīga, LV - 1011

Tālrunis + 371 67326761

Tālrunis +371 67326784

Darba laiks:

Pirmdien – 9-17

Otrdien – 9-17

Piektdien – 9-13

BRĪVĀ LATVIJA

Latvijas reģ. nr. 1144.
Rietumeiropas latviešu laikraksts, iznāk sestdienās, 48 reizes gadā.

Redaktore: Ligita Kovtuna
Brīvā Latvija redakcija: Gertrūdes iela 27, Rīga, LV-1011 (Darba laiks P,O: 9-17, Pk: 9-13)
Tāl. (redakcija) +371 67326761, +371 29439423,
Tālrunis: +371 67326784.
e-pasts: redakcija@brivalatvija.lv

Administrācija: Sarmīte Janovskis (admin.)
Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick Northants.
NN6 7TJ. Tāl. 0178823438, fakss 0178822441.
Kārto visas sēru un citu sludinājumu maksas; pieņem Rietumu abonementus, izņemot Vācijas un Zviedrijas.

ABONEMENTA MAKSA:

Brīvās Latvijas digitālo versiju varat pasūtītāt tāpat kā līdz šim.

- par 12 mēn. (48 nr.) EUR 55 (550 SEK)
- par 6 mēn. EUR 30 (300 SEK)
- 1 nedēļu EUR 2 (20 SEK)

To varat izdarīt caur *Brīvās Latvijas* mājaslapu: <http://www.brivalatvija.lv/abone-interneta>.

Izdrukājot iespējama krāsaina versija. Tiem *Brīvās Latvijas* lasītājiem, kuŗi tomēr vēlas lasīt avīzi drukātā versijā, piedāvājam pasūtītāt Amerikas latviešu avīzi *Laiks* – tie paši 48 numuri gadā, 20 lappuses, to skaitā 8 lpp. tās pašas, kas kopš 2001. gada bijušas kopīgas abām avīzēm.

Iespēja saņemt *Laiku* pa gaisa pastu no ASV.

- par 6 mēn. – EUR 186
- pa parasto pastu no Latvijas – 6 mēn. EUR 86

Ik gadu dāvanā – *Laika* Mākslas kalendārs!

Samaksa: naudu ieskaitot SIA VESTA-LK kontā: AS SEB banka, kods UNLALV2X, nr.: LV80UNLA0050016243516, ar piezīmi LAIKS un norādot vārdu, uzvārdu un adresi.

Latviešu organizāciju un **privātie sludinājumi** maksā EUR 6,- par 10 mm augstu vienslejiģā platumā aizņemtu telpu. **Sēru sludinājumi** (10,6 cm x 7 cm) EUR 60,-

Komerciālie sludinājumi EUR 12 par 1 slejas cm. **Atlaides atkārtotām reklāmām.**

Ar autora vārdu, inīcijām vai segvārdu parakstītos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā arī redakcijas domas. Par līdzstrādnieku honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Par publikācijās minēto faktu precizitāti atbild autors.

Lūdzam ziedojumus iemaksāt:

Biedrības Laiks-BL kontā – SEB Banka, nr.:LV60UNLA0050018705154, vai, sūtīt naudu vai čeku *Brīvās Latvijas* atbilstam mūsu pārstāvei **Sarmītei Janovskis, Lilac Cottage, 18 Lauds Road, Crick, Northants, NN6 7TJ.**

VISAS LATVIJĀ IZNĀKUŠĀS GRĀMATAS

VARAT IEGĀDĀTIES PIE LIELĀKĀ
GRĀMATU TIRGOTĀJĀ

“LATVIJAS GRĀMATA”

SIA "L. Grāmata"
Rīga, Elijas iela 17, LV-1050
Tāl. +371 67223294
Tālrunis +371 67227248
E-pasts: lgramata@lgramata.lv

Vēlaties uzzināt
par tautiešiem
Lielbritānijā?

307_{LV}
Sludinājumus un reklāmu laikrakstā iesniedz ērti arī no sava tālruņa!

SPORTS

SPORTS

SPORTS

MEDAĻU PUTENIS
SIGULDĀS KAMANIŅU
TRASĒ

Latvijas kamanīņu braucēji Pasaules kausa (PK) izcīņas posmā Siguldā centās izmantot mājas trases priekšrocības un uzkāpt goda pjedestālā. Tas arī izdevās. Latvijā šādas sacensības notika 26. reizi. Bija pieteikušies 110 sportisti no 23 valstīm, nebija tikai sporta lielvalsts Kanadas pārstāvju. Bija domāts arī par kultūras sarīkojumiem. Uzstājās grupa "Bermudu divstūris" un Francijas *Te Yelling Kitchen Prince*. Divas Latvijas kamanīņu sporta divnieku ekipāžas – Oskars Gudramovičs/Pēteris Kalniņš un brāļi Andris un Juris Šīci izcīnīja attiecīgi otro un trešo vietu. Abām Latvijas ekipāžām šis ir pirmais goda pjedestāls šosezon. Par šo sacensību uzvarētājiem kļuva šī brīža Pasaules kausa kopvērtējuma lideri Toni Egerts/Saša Benekens no Vācijas, kuri Gudramoviču/Kalniņu apsteidza par 0,379 sekundēm. Savukārt Šīci no uzvarētājiem atpalika par 0,469 sekundēm. Uzreiz aiz goda pjedestāla bija titulētie vācieši Tobias Vendls/Tobias Arlts. Trešā Latvijas ekipāža – Kristens Putins/Imants Marcinkēvičs – ierindojās 12. vietā.

Kamanīņu divnieku goda pjedestāls Siguldā // Foto: LETA

Visas trīs Latvijas kamanīņu braucējas – Kendija Aparjode, Elīza Cauce un Ulla Zirne – izcīnīja vietas labāko desmitniekā PK izcīņas sestajā posmā. Aparjode divu braucēju summā bija piektā, pieredzējusi Cauce sekoja septītajā vietā, bet Zirne noslēdza pirmo desmitnieku.

TRIUMFS STAFETĒ

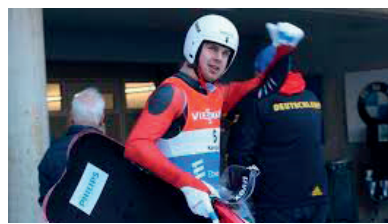
Latvijas kamanīņu sporta komanda ar Kendiju Aparjodi, Kristeru Aparjodu un Oskaru Gudramoviču/ Pēteri Kalniņu Siguldā triumfēja stafetes sacensībās Pasaules kausa sestajā posmā, sasniedzot labāko rezultātu sezonā. Latvijas četrotne Siguldā trasi veica divās minūtēs un 13,213 sekundēs.

Kamanīņu braucēji priecājas par uzvaru // Foto: LETA

Otrajā vietā šoreiz palika Krievija, kas Latvijai zaudēja 0,156 sekundes, bet trešā bija spēcīgā Vācija, kas atpalika 0,393 sekundes. Stafetē piedalījās astoņas komandas, no kurām tikai piecas sasniedza finišu.

Individuālajā ieskaitē Krister Aparjods Siguldā izcīnīja augsto ceturto vietu. Pēc pirmā brauciena viņš bija bronzas medaļas pozīcijā. Inārs Kivlenieks ierindojās astotajā, Rīks Kristens Rozītis – 14., Artūrs Dārznieks – 18. vietā 30 kamanu konkurencē.

Krister Aparjods bija tuvu medaļai...

Uzvaru Siguldā posmā svinēja krievu kamanīņu braucējs Semjons Pavličenko, kurš otrās vietas ieguvēju, savu tautieti Aleksandru Gorbačeviču divu braucēju summā pārspēja par 0,188 sekundēm.

KĪBERMAŅA BOBSLEJA
ČETRINIEKS IZCĪNA
EIROPAS SUDRABU

Vācijas trasē Kēnigszē vienlaikus norisinājās gan Eiropas čempionāts, gan PK posms bobslejā. Latvijas ekipāža – Oskars Kībermanis un Matīss Miknis gandrīz aizsniedz līdz goda pjedestālam, Eiropas ieskaitē viņi izcīnīja ceturto, Pasaules kausā – dalīto piekto vietu. Ārpus labāko trijnieka Kībermaņa divnieks šosezon palika pirmo reizi. Kēnigszē par PK uzvarētāju un Eiropas čempionu tika kronēta vācieša Frančesko Frīdriha ekipāža. Kībermaņa ekipāža bija vienīgā no Latvijas, kas piedalījās šajā posmā. Rāfš Bērziņš šo posmu izlaida, bet Oskars Melbārdis turpina atlabt pēc operācijas.

Četrinieku konkurencē Latviju pārstāvēja tikai viena ekipāža. Oskars Kībermanis ar stūmējiem Matisu Mikni, Arvi Vilkasti un Jāni Strengu pirmajā braucienā bija otrie, zaudējot vien mājiniekam Johanenam Lohneram 0,04 sekundes.

Otrā braucienā Kībermaņa četriniekam sanāca vēl labāks starta rezultāts nekā pirmajā. Taču tik un tā arī otrajā braucienā labāks bija Lohner. Kībermaņa četrinieks no līderiem divu

braucēju summā atpalika 0,18 sekundes. Līdz ar to uz goda pjedestāla augstākā pakāpiena stājās Lohnera četrinieks, Kībermanim sudrabs Eiropas čempionātā un PK posmā, bet trešajā vietā – Frančesko Frīdriha četrinieks.

BIATLONS

Latvijas vīriešu biatlona komandai neveicās PK ceturta posma sacensībās Vācijā 4x7,5 km stafetē. Pirmajos divos posmos Aleksandrs Patrijuks un Daurants Lūsa palika pēdējā vietā, tādējādi Andrejs Rastorgujevs un Roberts Slotiņš neieguva tiesības startēt. Uzvarēja Krievijas komanda. Iepriekš iedzīšanās Rastorgujevs ierindojās 26. vietā. Baiba Bendika 7,5 km sprintā ierindojās 43., 10 km iedzīšanās – 47. vietā.

ĀTRSLIDOŠANA

Haralds Silovs Itālijā izcīnīja deviņo vietu Eiropas čempionātā daudzciņā. 500 m distancē viņš izcīnīja pirmo, 5000 m – deviņo, 1500 m – deviņo vietu.

Silovs pēc trim disciplinām bija piektais, bet, ņemot vērā citus papildrādītājus, viņš tika

klasificēts deviņajā vietā, tādējādi netiekot pie iespējas startēt pēdējā disciplīnā – 10 000 metros.

DAŽOS VĀRDOS

• Par Šveices hokeja komandas *Davos* galveno treneri kļuvis latviešu speciālists Harijs Vitolīns. Agrāk viņš strādāja kopā ar Oļegu Znaroku Krievijas klubos.

• Latvijas Olimpiskās vienības (LOV) vasaras A sastāvā iekļauti kopumā 17 sportisti, informē organizācija. Nākamā gada sastāvos kopumā iekļauti 98 atlēti 17 sporta veidos. Ar atsevišķu LOV valdes lēmumu tajos iekļauti vēl 16 sportisti, starp kuriem ir šķēpmetēja Madara Palameika, cikstone Laura Skujiņa un modernās piecīņas pārstāvis Ruslans Nakoņečņis.

• Šogad vasarā Latvijā notiks Sieviešu tenisa asociācijas (WTA) pasaules tūres turnīrs. Paredzēts, ka *International* serijs turnīrs uz māla seguma tenisa centrā *Lielupe* notiks no 22. līdz 28. jūlijam. Sākotnēji to bija iecerēts organizēt Maskavā, tomēr tagad tas pēc WTA apstiprinājuma pārcēlts uz Jūrmalu.

• Latvijas Sporta pedagogijas akadēmijas (LSPA) Satversmes sapulce par LSPA rektoru ievēlējusi līdzšinējo Augstskolas zinātņu prorektoru, pedagogijas doktoru, profesoru Juri Grantu. Satversmes sapulcē izdalīja 76 vēlēšanu biļetenus, no kuriem, atverot balsošanas urnas, par derīgiem tika atzīti 75 biļeteni. Par profesoru Juri Grantu nobalsoja 64 Satversmes sapulces balsstiesīgie dalībnieki, pret – 11, viens biļetens atzīts par nederīgu.

• Bijušais Latvijas basketbola izlases vadītājs Ainars Bagatskis tiks atbrīvots no Vācijas basketbola bundeslīgas vienības *Bambergas Brose* galvenā trenera amata, ziņo *Sportando* žurnālists Emiliāno Karkija no *Radio Bamberg*. Bagatskis par *Brose* vienības galveno treneri kļuva pērn jūnijā, noslēdzot divu gadu līgumu.

P. Karlsons

PAZIŅOJUMI

ANGLIJA

Daugavas Vanagu fonda (DVF) Londonas nama "Balzambāra", 72 *Queensborough Terrace, London, W2 3SH*, svētdien, 20. janvārī, plkst. 16 laipni ielūdzam uz sarunu ar vēsturnieku Ēriku Jēkabsonu, "Latvijas brīvības cīņu simtgade". Dalībniekus lūdzam reģistrēties eventbrite <https://bit.ly/2RHEX89>

DIEVKALPOJUMI

VIDUSANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

"Straumēnos", Zaļajā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, 27. janvārī, plkst. 10 Epifānijas laika dievkalpojums.

Lesterā, *St. Ursula's Chapel, Wyggestons, 160 Hinckley Road, Leicester, LE3 0UX*, sestdien, 2. februārī, plkst. 14 Epifānijas laika dievkalpojums.

"Straumēnos", Zaļajā zālē, *Catthorpe Manor, Lilbourne Road, Catthorpe, Lutterworth, LE17 6DF*, svētdien, 24. februārī, plkst. 10 Epifānijas laika dievkalpojums.

AUSTRUMANGLIJAS DRAUDZE, māc. V. Vāvere

Mansfildā, *St. Peter's and St. Paul's Church, Mansfield, NG18 1AP*, sestdien, 2. februārī, plkst. 11 Epifānijas laika dievkalpojums.

Derbijā, *Chapel of St. Mary on the Bridge, Derby, DE1 3AT*, svētdien, 3. februārī, plkst. 12 Epifānijas laika dievkalpojums.

Notinghamā, *Trinity Lutheran Church, 67 Homefield Road, Aspley, Nottingham, NG8 5GH*, svētdien, 3. februārī, plkst. 15 Epifānijas laika dievkalpojums.

Piterboro, *St. Mark's Church Centre, Peterborough, PE1 2SN*, sestdien, 9. februārī, plkst. 16 Epifānijas laika dievkalpojums.

ZIEMEĻANGLIJAS DRAUDZE, māc. D. Vāvere

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), *29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, 20. janvārī, plkst. 11 Epifānijas laika dievkalpojums.

Bradfordā, Vācu baznīcā (*The German Protestant Church*), *29 Great Horton Rd, Bradford, BD7 1AA*, svētdien, 17. februārī, plkst. 11 Epifānijas laika dievkalpojums.

ZVIEDRIJA

DIEVKALPOJUMI

Stokholmas ev. lut. draudzes dievkalpojums epifānijas laika otrajā svētdienā, 20. janvārī, plkst. 14 Somu baznīcā (*Finska kyrkan, Slottsbacken 2B-C, Gamla Stan, Stockholm*). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Kārlis Žols. Visi miļi gaidīti!

Gēteborgas ev. lut. draudzes diev-

kalpojums epifānijas laikā svētdien, 3. februārī, plkst. 14, Hāgas baznīcā (*Haga kyrka, Haga Östergata 30, Gēteborgā*). Dievkalpojumu vadīs mācītājs Normunds Kamergrauzis, pie ērģelēm *Peter Wägjö*. Pēc dievkalpojuma draudzes gadskārtējā pilnsapulce un sadraudzība Hāgas draudzes telpās. Visi sirsnīgi gaidīti!

Zviedrijas latviešu apvienības Stokholmas nodaļa aicina uz gadskārtējo pilnsapulci 3. februārī plkst. 13 Zviedrijas latviešu apvienības telpās, *Walingatan 34, 5. stāvā* (durvju kods 8591). Lūdzam iemaksāt biedru maksu par 2019. gadu – SEK 50 *Plus giro* 640218-4 *Letternas Förening i Stockholm* vai SWISH 123 04 122 39 <http://www.zla.se>. Tiem, kas vēl nav biedri, aicinām stāties ZLA, aizpildot anketu ZLA mājaslapā <http://zla.se/klusti-par-zla-biedru/pieteikuma-anketa>. Informāciju par Zviedrijas latviešu apvienības darbību var iegūt, piesako-

ties latviešu listei latviesu.liste@gmail.com

VĀCIJA

DIEVKALPOJUMI

Bekhofas latv. baznīcā (*Am Beckhof 44, Bielefeld*), 20. janvārī plkst. 14.30 dievkalpojums. Kalpo diak. L. Urdze. Pēc dievkalpojuma kafijas galds draudzes namā.

Minsterē, *Salzmannstr. 152, 48159 Münster*, svētdien, 20. janvārī, plkst. 10.30 latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojums Latviešu centrā. Visi miļi gaidīti!

Ludvigshāfenā, Svētā Ludviķa baznīcā, *Sankt Ludwig, Bismarck un Wredestrasse* krustojumā. Epifānijas laika pēdējā svētdienā, 17. februārī, plkst. 15 dievkalpojums. Kalpos diakone Rasma Gundega Ieviņa. Pēc dievkalpojuma sekos azaidis ar groziņiem draudzes telpās. Visi laipni lūgti!